

Universiteit Utrecht

De politiek van geschiedschrijving

Een discoursanalyse van identiteitspolitiek in 20^e- en 21^e-eeuwse geschiedkundige werken

Naam: Jeanet Benschop
Studentnummer: 5934346
E-mailadres: a.p.benschop@students.uu.nl
Begeleider: dr. Hans Schouwenburg
Datum: 27-3-2020
Aantal woorden: 11.998

BA-eindwerkstuk Geschiedenis, Universiteit Utrecht

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Samenvatting	4
Inleiding	5
<i>Historiografie</i>	5
<i>Onderzoeksvraag en theoretisch kader</i>	6
<i>Overzicht</i>	9
Hoofdstuk I: De opkomst van identiteitspolitiek in praktijk en binnen academisch discours.....	11
<i>De opkomst van identiteitspolitiek in sociale bewegingen</i>	11
<i>Kritiek op het historisch fenomeen: de zorgen van links</i>	13
<i>Identiteitspolitiek als concept binnen academisch discours</i>	14
<i>Conclusie</i>	16
Hoofdstuk II: Identiteitspolitiek in het werk van sociale historici: het probleem van de marginalisatie van klasse	17
<i>Een schets van sociale historici</i>	17
<i>Identiteitspolitiek binnen het begrippenkader van sociaalhistorische werken</i>	18
<i>De kritische houding van sociale historici tegenover identiteitspolitiek</i>	20
<i>De marginalisatie van klasse, linkspolitieke bewegingen en de cultural turn</i>	21
<i>Conclusie</i>	23
Hoofdstuk III: de <i>cultural turn</i> in de geschiedwetenschap: andere discoursen over identiteitspolitiek	24
<i>De cultural turn binnen de geschiedwetenschap</i>	25
<i>Identiteitspolitiek in een (post)modern kader</i>	26
<i>Eenheid in verscheiden interpretaties</i>	27
<i>De etniciteitsgerichte interpretatie: een onderscheid in toepassing</i>	29
<i>De nauwe interpretatie: (voorheen) gemarginaliseerde bevolkingsgroepen</i>	29
<i>Identiteitspolitiek bij de witte meerderheid</i>	30
<i>De gevolgen van postmoderne identiteitspolitiek op het eenheidsgevoel</i>	31
<i>Conclusie</i>	33
Hoofdstuk IV: De politiek van discours: Herman Paul en de politieke relatie met het verleden.....	35
<i>Drie manifestaties van de politieke relatie met het verleden</i>	35
<i>Het pleidooi voor een inclusieve wij-geschiedenis</i>	36
<i>De politieke implicaties van historisch onderzoek</i>	38
<i>De politiek geëngageerde historici</i>	38
<i>Conclusie</i>	40

Conclusie.....	41
Bibliografie.....	44
<i>Secundaire literatuur</i>	44
<i>Primaire bronnen</i>	44
<i>Internetbronnen</i>	46
Bijlage I.....	47
<i>Legenda</i>	47

Samenvatting

Deze thesis onderzoekt de rol van politieke overtuigingen en persoonlijke overwegingen van historici in historisch onderzoek. Als uitgangspunt dient het werk van Herman Paul, *Als het verleden trekt. Kernthema's in de geschiedfilosofie*, waarin hij verschillende relaties met het verleden onderscheidt. Deze thesis geeft in het bijzonder aandacht aan de politieke relatie met het verleden, welke zich manifesteert door middel van wij-geschiedenis, politieke implicaties of expliciet politiek engagement, en hoe deze tot uiting komt bij de vormgeving van het concept 'identiteitspolitiek'. Het stelt hierbij de vraag: in hoeverre is het concept identiteitspolitiek vormgegeven door wat Herman Paul de 'politieke relatie' met het verleden noemt?

De methode behelst een discoursanalyse. Aan de hand van een vragen- en kleurcodeschema zijn tweeëndertig artikelen geanalyseerd en ingedeeld in dominante discourses over identiteitspolitiek. Het belangrijkste onderscheid in vormgeving is aan te wijzen tussen sociale historici en historici beïnvloed door de *cultural turn*. Voor sociale historici geldt dat zij identiteitspolitiek als schadelijk zien voor grote sociale identiteitscategorieën, waarbij klasse de belangrijkste categorie is. Voor historici beïnvloed door de *cultural turn* geldt dat ze de complexiteit die met identiteitspolitiek gepaard gaat, benadrukken. Ze richten zich hierbij op postmoderne en etniciteitsgerichte thema's.

De thesis maakt duidelijk dat alle geanalyseerde historici, door de drie manifestaties, een politieke relatie met het verleden onderhouden. Zodoende laat deze thesis door middel van een casus zien hoe historisch onderzoek beïnvloed is door persoonlijke politieke overtuigingen. Hiermee pleit het voor de theorie van Paul en is het in lijn met zijn implicaties, namelijk dat historici zich hier bewust van moeten zijn. Verder onderzoek naar andere casussen kan nog meer inzicht geven in de wijzen waarop de politieke relatie met het verleden zich manifesteert in geschiedkundige werken en hoe hier op correcte wijze mee omgegaan moet worden.

Inleiding

In 2018 bracht neoliberal historicus Francis Fukuyama een werk uit over identiteitspolitiek, genaamd *Identity. Contemporary Identity Politics and the Struggle for Recognition*. In het werk behandelt Fukuyama verschillende thema's gericht op de rol van identiteitspolitiek in de huidige maatschappij en politiek, waarvan hij hedendaags nationalisme en Islamisme als belangrijkste uitingen ziet.¹ Algemener laat dit werk zien hoe identiteitspolitiek een manier is om huidige ontwikkelingen in de samenleving te omschrijven en te duiden. De term identiteitspolitiek wordt door wetenschapsfilosofen Michiel Leezenberg en Gerard de Vries als volgt gedefinieerd: 'politiek activisme gericht op het opkomen voor de belangen van specifieke groepen door onder meer feministen, de homobeweging en etnische minderheden.'²

Identiteitspolitiek kreeg haar uiting in de jaren zestig van de vorige eeuw bij politiek-maatschappelijke bewegingen in de Verenigde Staten, die voornamelijk begaan waren met de emancipatie van vrouwen en zwarten.³ De term werd in 1979 voor het eerst genoemd in een wetenschappelijk tijdschrift, waarbij het in verband werd gebracht met activisme door mensen met beperkingen. In de jaren erna werd het concept steeds meer gebruikt in onderzoek naar contemporaine maatschappelijke fenomenen. Vandaag de dag is identiteitspolitiek een van de meest gebruikte termen om de samenleving te analyseren.⁴ Het werk van Fukuyama is hier een voorbeeld van. Deze thesis richt zich op de manier waarop historici het concept vormgeven in hun werk en wat hier de implicaties van zijn.

Historiografie

Historici hebben identiteitspolitiek op uiteenlopende wijzen vormgegeven door verschillende casussen, van de rol van trauma ontstaan door 9/11 tot de emancipatie van doven in de Sovjet-Unie.⁵ Deze thesis heeft niet slechts als doel de uiteenlopende toepassingsvormen uiteen te zetten. Bij dit onderzoek draait het om wat de toepassingsvormen laten zien over de historici zelf. Dit leidt tot meer inzicht in de rol van persoonlijke overtuigingen in de historiografie in

¹ Francis Fukuyama, *Identity. Contemporary Identity Politics and the Struggle for Recognition* (Londen 2018) 73.

² Michiel Leezenberg en Gerard de Vries, *Wetenschapsfilosofie voor Geesteswetenschappen* (Amsterdam 2017) 383.

³ Linda Nicholson, *Identity before Identity Politics* (Cambridge 2008) 1-2.

⁴ Mary Bernstein, 'Identity Politics', *Annual Review of Sociology* 31 (2005) 47-74, aldaar 47.

⁵ Zie: Claire Shaw, 'Speaking in the Language of Art': Soviet Deaf Theatre and the Politics of Identity during Krushchev's Thaw', *The Slavonic and East European Review* 91 (2013) 4, 759-786.

Sabine Sielke, 'Why "9/11 is [not] unique," or: Troping Trauma', *Amerikastudien/ American Studies* 55 (2010) 3, 385-408.

algemenere zin en past binnen de theorie die bepleit dat mensen verschillende ‘relaties met het verleden’ onderhouden. Deze theorie beschrijft Herman Paul in zijn *Als het verleden trekt. Kernthema's in de geschiedfilosofie*. Het uitgangspunt is dat historici niet zomaar kennis en begrip van het verleden nastreven, maar in hun onderzoek ook altijd geleid worden door politieke standpunten, morele overtuigingen en esthetische voorkeuren. Pauls theorie staat hiermee in lijn met de ideeën van de Duitse geschiedfilosoof Jörn Rüsen. Hij benoemt dat historische kennis altijd sporen draagt van de tijd waarin deze kennis geproduceerd is, waardoor men 'onmogelijk kan claimen vrij te zijn van politieke voorkeuren of esthetische conventies.'⁶ Aan de orde hierbij is volgens Paul dat relaties met het verleden altijd medebepalen hoe het verleden eruitziet in de werken van historici.

Voor het onderscheid in de verschillende manieren van omgang met het verleden beroept Paul zich op historicus Mark Day, die spreekt over “relations with the past” om de verschillende dimensies van historisch denken aan te geven.⁷ Paul maakt vervolgens onderscheid tussen de epistemische relatie, gericht op kennis van het verleden, de morele relatie, gericht op lessen trekken uit het verleden, de politieke relatie, gericht op de politieke implicaties van historisch denken, de esthetische relatie, gericht op verhaalvormen die op het verleden toegepast worden en de materiële relatie met het verleden, gericht op de manier waarop het verleden in vorm van traditie of materie aanwezig is in het heden.⁸ Een belangrijke aantekening van Paul bij deze indeling is dat geldt dat er altijd meerdere relaties met het verleden onderhouden worden. Historici moeten zich hier bewust van zijn en zogenaamd ‘relatiebeheer’ toepassen, waarbij de epistemische relatie behoort te prevaleren boven de andere relaties.⁹ Dit bredere thema van relaties met het verleden en de implicaties hiervan voor historisch onderzoek, wordt in deze thesis concreet gemaakt door te kijken naar de invloed van politieke overtuigingen in het academische debat over identiteitspolitiek.

Onderzoeksvraag en theoretisch kader

De hoofdvraag die hierbij centraal staat is: in hoeverre is het concept identiteitspolitiek vormgegeven door wat Herman Paul de ‘politieke relatie’ met het verleden noemt? Deze vraag past binnen het theoretisch kader van Herman Paul en richt zich het bijzonder op de politieke relatie met het verleden. Volgens Paul behelst dit het volgende: ‘[p]olitiek is daar waar mensen

⁶ Herman Paul, *Als het verleden trekt. Kernthema's in de geschiedfilosofie* (Amsterdam 2014) 19-20.

⁷ Paul, *Als het verleden trekt*, 49.

⁸ *Ibidem*, 50-51, 82, 110, 170.

⁹ *Ibidem*, 181-182.

de macht waarover zij beschikken aangrijpen om hun omgeving te beïnvloeden.’¹⁰. In het werk van historici neemt de politieke relatie volgens Paul drie vormen aan: wij-geschiedenis, subtiele implicaties en expliciet engagement. Bij wij-geschiedenis draait het om het creëren van een groep in het verleden en heden, waarbij mensen in- en uitgesloten worden.¹¹ Bij politieke implicaties draait het vervolgens om ‘de onvermijdelijke politieke uitwerkingen van historische categorieën, termen, modellen en verhaalvormen’ en bij politiek engagement om ‘bewuste pogingen om politieke doelen met historische middelen te dienen’.¹² Doel van dit onderzoek is na te gaan in hoeverre deze drie vormen van de politieke relatie met het verleden van invloed zijn geweest in het debat over identiteitspolitiek vanaf het begin van de jaren negentig, om zo te laten zien wat het inhoudt om een politieke relatie met het verleden te hebben in historisch onderzoek. Voor de periodisering is gekozen, omdat vanaf die periode historici in wetenschappelijke tijdschriften gingen schrijven over identiteitspolitiek.

Methodologie

Dit onderzoek analyseert de politieke relatie met het verleden in de werken van historici aan de hand van een discoursanalyse. Het proces van primaire bronnen vinden voor dergelijke discoursanalyse vergt een duidelijke structuur, omdat in veel geschiedkundige werken identiteitspolitiek wordt toegepast. Daarom is gekozen om op één zoekmachine te richten: JSTOR, een database waarin meer dan driehonderd historische tijdschriften staan. De digitale bibliotheek beschikt over uitgebreide specificaties bij de zoekmogelijkheden, wat hielp bij een behapbaar aantal primaire bronnen kiezen voor de discoursanalyse. De eerste stap in de zoekmethode bestond dan ook uit een goed zoekcriterium creëren waarmee primaire bronnen verzameld konden worden.

Omdat wetenschappelijke tijdschriften zich eenvoudiger laten indelen in categorieën van historisch onderzoek dan individuele werken van historici, is gebruik gemaakt van de zoekfunctie die alleen artikelen uit tijdschriften laat zien. Daarnaast is gekozen om alleen geschiedkundige tijdschriften te laten zien, wat wenselijk is voor dit onderzoek. Hierbij komt dat JSTOR laat zien waar in de tekst de gezochte term, in dit geval ‘identity politics’, voorkomt. Hierdoor kon het criterium, namelijk dat de term minimaal twee keer in de tekst van het artikel zelf voorkomt, gemakkelijk toegepast worden op de zoekresultaten. Dit criterium is gekozen om te voorkomen dat de term identiteitspolitiek alleen de titel genoemd wordt, wat onvoldoende

¹⁰ Paul, 101.

¹¹ Ibidem.

¹² Ibidem, 107.

informatie zou geven voor de discoursanalyse. Voor ‘identity politics’ is gekozen, omdat andere vormen – bijvoorbeeld ‘the politics of identity’ – of andere talen het aantal zoekresultaten te groot zou maken voor dit kleinschalige onderzoek. Uit deze specifieke zoekmogelijkheden is een resultaat van drieënveertig artikelen gekomen, te zien in bijlage I.

De tweede stap bestond het maken van een algemene eerst indeling van de primaire bronnen, door middel van kleurcodes.¹³ Dit is gedaan door de artikelen te scannen en de samenvattingen, voor zover ze er waren, te lezen. Op deze manier is een eerste overzicht gecreëerd van het bronmateriaal en is de definitieve keuze gemaakt voor welke artikelen onderworpen zouden worden aan een discoursanalyse. De keuze is uiteindelijk op tweeëndertig artikelen gevallen.¹⁴ Voor de afgevallen elf artikelen gold dat de term ‘identity politics’ wel twee keer in de tekst voorkwam, maar slechts in de samenvatting van het artikel. De volgende stap van de methode bestond uit de artikelen indelen op basis van verschillende toepassingsvormen, waarbij gebruik is gemaakt van onderstaand discoursanalyse schema:

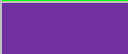
<i>Thema 1: definitie identiteitspolitiek</i>
1.1 Hoe wordt identiteitspolitiek gedefinieerd?
1.2 Welke termen worden in verband gebracht met het begrip identiteitspolitiek?
1.3 Waar ‘bevindt’ de identiteitspolitiek zich?
<i>Thema 2: ideeën over identiteitspolitiek</i>
2.1 Hoe staat de auteur tegenover (het begrip) identiteitspolitiek? Positief of negatief?
2.2 Vindt de auteur het begrip identiteitspolitiek analytisch nuttig?
<i>Thema 3: theoretisch kader: politieke relaties van auteur met verleden</i>
3.1 Identificeert de auteur zich met een bepaalde politieke/filosofische/ideologische stroming? Zo ja, welke en hoe uit zich dat?
3.2 Welke uitspraken in de tekst laten iets doorschijnen van een politieke voorkeur van de auteur? Welke voorkeur?
3.3 Welke politieke relatie lijkt de auteur met het verleden te hanteren?

Figuur 1: schema met vragen voor de discoursanalyse

¹³ De kleurcodes en bijbehorende legenda zijn te zien in bijlage I. De kleurcodes komen niet volledig overeen met de kleurcodes van figuur 2. Deze zijn later toegepast op de bronnen.

¹⁴ Desbetreffende artikelen zijn groen gemarkeerd in de bijlage. De afgevallen artikelen zijn rood gemarkeerd.

Via dit schema kon worden toegewerkt naar een steeds diepgaandere discoursanalyse. Tijdens het lezen van de bronnen is daarnaast gebruik gemaakt van een kleurcodesysteem, waardoor de artikelen, na ze allen geanalyseerd te hebben, visueel ingedeeld konden worden in verschillende categorieën:

<i>Thema begrippen</i>	<i>Kleur</i>
Feminisme; postmodernisme; gender; man-vrouwverhoudingen; seksualiteit	
Links(e politiek); klasse	
Etniciteit; nationalisme; lokale/regionale/imperiale identiteit; ras	
Rechts(e politiek); kapitalisme	
Cultuur; literatuur; kunst	
Anders: bijv. globalisatie	

Figuur 2: kleurcodes discoursanalyse

Zo hebben het vragenschema, het kleurcodeschema en het in acht houden van de soorten tijdschriften waarin historici publiceren, gezorgd voor een gefundeerde indeling van de artikelen en hoofdstukken. De eerste twee thema's van het vragenschema komen voornamelijk naar voren in hoofdstuk 2 en 3. Het derde thema komt voornamelijk in het laatste hoofdstuk aan bod.

Overzicht

De eerste stap die binnen het onderzoek gezet wordt, is het behandelen van de historische context van de opkomst van identiteitspolitiek in maatschappij en wetenschap. Dit gebeurt aan de hand van de volgende deelvraag: hoe kreeg identiteitspolitiek vorm als historisch fenomeen in de praktijk en als concept binnen academisch discours? Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen identiteitspolitiek als historisch fenomeen (i.e. als object van historisch onderzoek) en identiteitspolitiek als concept binnen academisch discours (i.e. de analytische lens waarmee historici het verleden bestuderen), omdat historici zich over beide vormen uitlaten. Vervolgens wordt de indeling van de toepassingsvormen van identiteitspolitiek gepresenteerd in het tweede en derde hoofdstuk. Dit gebeurt aan de hand van de volgende deelvraag: hoe wordt identiteitspolitiek als concept vormgegeven in de werken van historici? Hoofdstuk 2 laat de toepassing door sociale historici zien, die voornamelijk schrijven over identiteitspolitiek in

relatie tot klasse politiek. Het derde hoofdstuk draait om historici die beïnvloed zijn door de zogenaamde *cultural turn* in de geschiedwetenschap. Zij richten zich met name op postmoderne en etniciteitsgerichte thema's. In het laatste hoofdstuk wordt de discoursanalyse geïnterpreteerd vanuit het theoretisch kader van Herman Paul, aan de hand van de volgende deelvraag: hoe laat de theorie van Herman Paul zien dat de toepassing van identiteitspolitiek door historici wordt vormgegeven door de politieke relatie met het verleden? Tenslotte wordt in de conclusie concreet antwoord gegeven op de hoofdvraag. De hypothese stelt dat identiteitspolitiek als concept binnen geschiedkundige werken inderdaad vormgegeven wordt door de politieke relatie met het verleden en dat deze zich op de door Paul aangewezen wijzen manifesteert.

Hoofdstuk I: De opkomst van identiteitspolitiek in praktijk en binnen academisch discours

Waar identiteitspolitiek zich in de huidige maatschappij manifesteert op uiteenlopende wijzen, is het begin van deze vorm van politiek binnen sociale bewegingen in de praktijk en als concept binnen academisch discours te traceren naar de tweede helft van de twintigste eeuw. Specifieker liggen de wortels van identiteitspolitiek bij de jaren zestig en zeventig in de Verenigde Staten. Dit hoofdstuk richt zich op deze wortels en legt bloot hoe identiteitspolitiek binnen maatschappij en academisch onderzoek vorm kreeg en op welke aspecten van identiteitspolitiek kritiek kwam. Op deze manier vormt dit hoofdstuk een basis voor de discoursanalyse van geschiedkundige werken, uiteengezet in de volgende hoofdstukken, en wordt kennis opgedaan over de inhoud van identiteitspolitiek. Dit is fundamenteel voor het begrip van deze hoofdstukken.

Identiteitspolitiek in de praktijk, zoals het zich uit in sociale bewegingen, kan onderscheiden worden van identiteitspolitiek als concept binnen academisch discours. Het laatste verwijst naar een concept ter analyse van verschijnselen, zoals deze gebruikt wordt binnen wetenschappelijk onderzoek, terwijl het eerste verwijst naar dergelijk verschijnsel zoals deze zich uit in de maatschappij. Anders geformuleerd maakt deze thesis onderscheid tussen identiteitspolitiek als historisch fenomeen en als analytische lens gebruikt in onderzoek. Dit onderscheid wordt gebruikt ter voorkoming van de veronderstelling dat het om de ontwikkeling van identiteitspolitiek an sich binnen geschiedwetenschappelijk onderzoek gaat. Daarnaast is het van belang voor de volgende hoofdstukken, omdat hieruit zal blijken dat identiteitspolitiek als fenomeen anders wordt benaderd dan identiteitspolitiek als analytische lens.

Het eerste deel van het hoofdstuk richt zich op de ontwikkeling van identiteitspolitiek als praktijk binnen de Verenigde Staten van de jaren zestig en zeventig en de kritiek, voornamelijk vanuit links, die hierop kwam. Vervolgens wordt identiteitspolitiek als concept binnen academisch discours beschreven. Dit dient als basis voor het volgende hoofdstuk, waar het discours van sociale historici over identiteitspolitiek uiteengezet wordt.

De opkomst van identiteitspolitiek in sociale bewegingen

De opkomst van identiteitspolitiek in de tweede helft van de twintigste eeuw plaatst Fukuyama in een bredere ontwikkeling van het concept identiteit. Volgens Fukuyama draait het bij de moderne conceptie van identiteit om de mogelijkheid tot uitdrukking van de innerlijke identiteit

die mensen bezitten, maar die niet als vanzelfsprekend door de buitenwereld geaccepteerd wordt.¹⁵ In dit licht moet volgens Fukuyama de ontwikkeling van identiteitspolitiek geplaatst worden, waarbij het draait om dat de waardigheid van de innerlijke identiteit vastgelegd wordt in rechten en wetten.¹⁶ De strijd die groepen mensen op politiek en maatschappelijk vlak aangaan voor de expressie van een specifieke identiteit, beschouwt Fukuyama als identiteitspolitiek.

Deze ontwikkeling plaatst Linda Nicholson in de late jaren zestig in de Verenigde Staten. Identiteitspolitiek kwam hier in de praktijk met name tot uiting in bewegingen gevormd door Afro-Amerikanen en vrouwen. Hoewel emancipatoire bewegingen binnen deze groepen al langer bestonden, werd in de jaren zestig de nadruk op een ander aspect gelegd. Waar het voorheen met name ging om het ontkennen van bepaalde verschillen tussen zwarten en blanken of mannen en vrouwen, legden bewegingen in de jaren zestig steeds meer de nadruk op het positief benaderen van specifieke eigenschappen van de zwarte of vrouwelijke identiteit.¹⁷ Nicholson beschrijft het gevolg van deze ontwikkeling: ‘This proud assertion of difference became viewed by these younger activists as linked with a more radical restructuring of the social order than was demanded by the earlier movements, a restructuring that could address the needs of greater numbers of blacks and women.’¹⁸

Wat is de reden achter deze verandering naar het positief benaderen van bepaalde eigenschappen van gemarginaliseerde groepen? En waar kwam de roep om transformatie van de maatschappij in het voordeel van deze groepen vandaan? Howard J. Wiarda benoemt dat identiteitspolitiek in oorsprong opkwam als manier om bewustzijn te creëren onder gemarginaliseerde groepen ‘and as a means to empower those groups who felt oppressed by the society around them. [...] The term “identity politics” emerged out of this milieu – of groups who claimed injustice and who wanted to increase their own power so as to reduce their marginalization. Each group identified with its own individual cause (hence “identity politics”)¹⁹.

Wiarda’s werk laat nog weinig doorschijnen van de context waarbinnen identiteitspolitiek in eerste instantie kon ontstaan. Een antwoord op de vraag waarom sociale bewegingen zich begonnen in te laten met identiteitspolitiek, wordt geboden in het werk van

¹⁵ Fukuyama, *Identity*, 25.

¹⁶ *Ibidem*, 41.

¹⁷ Nicholson, *Identity before Identity*, 1-2.

¹⁸ *Ibidem*, 2.

¹⁹ Howard J. Wiarda, *Political Culture, Political Science, and Identity politics: An Uneasy Alliance* (New York 2016) 150.

Seidman en Nicholson. Zij bepleiten dat de burgerrechten beweging (*civil rights movement*) in de Verenigde Staten de Afro-Amerikaanse populatie veranderde ‘from a group to a claimant for political rights’²⁰. Andere emancipatoire bewegingen gebruikten vervolgens dit concept van burgerrechten om soortgelijke rechten te behalen:

By employing the concept of civil rights as a means to make claims on the body politic, feminists and gays and lesbians could, to use the language of Bourdieu, transform social into political capital. [...] One of the consequences of situating civil rights as an open door was the suggestion of an endless proliferation of identities, all of which could make social claims for rights and representation.²¹

Bepaalde identiteiten werden door verschillende sociale bewegingen dus politiek geladen door het formuleren van specifieke rechten voor deze identiteitsgroepen. Daarbij, zoals bleek uit het werk van Nicholson, zou het verkrijgen van deze rechten bijdragen aan een positieve transformatie van de maatschappij in haar geheel. De manifestatie van identiteitspolitiek in deze maatschappij zou teweegbrengen dat de uiteenlopende identiteiten van individuen gewaarborgd en zelfs gevierd zouden worden.²²

Kritiek op het historisch fenomeen: de zorgen van links

Hoewel dit klinkt als een nobel streven, stuitte de ontwikkeling van identiteitspolitiek binnen de praktijk in de jaren zestig, zeventig en tachtig op kritiek vanuit de gehele breedte van het politieke spectrum. Door conservatieve stromingen in de Verenigde Staten werd identiteitspolitiek afgedaan als ‘extremistisch’ en ‘radicaal’²³ en werd er weinig waarde gehecht aan haar implicaties.²⁴ Voor linkspolitieke stromingen gold een andere reactie. Waar sommigen de potentie zagen van identiteitspolitiek voor een progressievere politiek, waren anderen velen malen kritischer²⁵: ‘[t]hey argued that while an earlier left aimed at the real, common needs of people for a decent standard of living and political control over their lives, identity politics was a more culturalist, self-oriented politics.’²⁶ Daarnaast ging identiteitspolitiek volgens deze

²⁰ Steven Seidman en Linda Nicholson (red.), *Social Postmodernism: Beyond Identity Politics* (Cambridge 1995) 23.

²¹ Seidman en Nicholson (red.), *Social Postmodernism*, 23.

²² *Ibidem*, 2-3.

²³ Nicholson, 3.

²⁴ Wiarda, *Political Culture*, 150.

²⁵ *Ibidem*, 151.

²⁶ Nicholson, 3.

critici in tegen het idee van klasse-solidariteit, omdat het een vorming van een gemeenschappelijke identiteit tegen zou werken.²⁷

Eén van de belangrijkste pioniers van linkse kritiek op identiteitspolitiek was Eric Hobsbawm. Hobsbawm, affiniteit hebbende met linkse politiek en verdediger van het communisme, liet in zijn *Identity politics and the Left* zien dat het grootste probleem van identiteitspolitiek is dat deze vorm van politiek bedrijven gecentreerd is om het lidmaatschap van een specifieke identiteitsgroep en het opkomen voor de rechten van deze groep. Daarentegen richt links zich op een bredere agenda en probeert op te komen voor een groter deel van de samenleving.²⁸ Hobsbawm vond het daarom problematisch dat links als samengevoegd geheel van kleine minderheidsgroepen gezien werd.²⁹ Zijn redenen om als linksgeoriënteerde historicus tegen identiteitspolitiek te zijn, vatte hij samen door te benoemen dat bij identiteitspolitiek vaak niet meer dan een minderheidsgroep gemobiliseerd wordt en dat het benadrukken van één superieure identiteit mensen uit elkaar drijft.³⁰

Sheri Berman, professor binnen politieke wetenschap, uit ook kritiek op de praktische uiting van identiteitspolitiek en trekt in essentie dezelfde conclusie die Hobsbawm twintig jaar eerder, in 1996, trok: ‘This emphasis on the “politics of recognition” – as opposed to the center-left’s traditional emphasis on the “politics of redistribution” – has been bad for the Left and bad for democracy.’³¹ De kritiek van Hobsbawm en Berman richt zich op identiteitspolitiek zoals het zich uit in de praktijk, of, als historisch fenomeen. Het gedeelte hieronder gaat in op de opkomst van identiteitspolitiek als concept binnen academisch discours en welke kritiek hierop uitgeoefend is.

Identiteitspolitiek als concept binnen academisch discours

Mary Bernstein plaatst de opkomst van identiteitspolitiek in wetenschappelijk onderzoek in de late jaren zeventig.³² Deze periode werd politiek gezien gekenmerkt door de Koude Oorlog. In de jaren zeventig en tachtig kwam steeds meer kritiek op het communisme en het idee van een klassenstrijd begon ook aan terrein te verliezen. Veel intellectuelen spendeerden daarom steeds minder aandacht aan deze onderwerpen en richtten zich op andere vormen van activisme en

²⁷ Wiarda, 151.

²⁸ Eric Hobsbawm, ‘Identity Politics and the Left’, *New Left Review* 217 (1996) 38-47, aldaar 43.

²⁹ Hobsbawm, ‘Identity Politics’, 44.

³⁰ Ibidem.

³¹ Sheri Berman, ‘The Specter Haunting Europe: The Lost Left’, *Journal of Democracy* 27 (2016) 4, 69-76, aldaar 75.

³² Mary Bernstein, ‘Identity Politics’, 47.

bijbehorende bewegingen, waaronder identiteitspolitieke bewegingen.³³ De eerste keer dat identiteitspolitiek genoemd werd in een wetenschappelijk tijdschrift, was in 1979.³⁴ Het sociologische artikel gebruikt identiteitspolitiek om te refereren aan activisme bedreven door mensen met beperkingen. In de jaren tachtig werd het concept in slechts drie wetenschappelijke tijdschriften genoemd, terwijl in de jaren negentig steeds meer gerefereerd werd aan identiteitspolitiek, vaak in de context van gewelddadige etnische conflicten en nationalisme.³⁵ Volgens Bernstein geldt heden ten dage dat er geen echte consensus bestaat over wat identiteitspolitiek precies inhoudt, waardoor er een groot aantal benaderingsmogelijkheden zijn.³⁶

Dit wordt geïllustreerd doordat wetenschappers verschillen in hun ideeën over hoe identiteitspolitiek als concept toegepast kan worden in wetenschappelijk onderzoek. Zo benadrukken Jonathan Hill en Thomas Wilson het volgende: “‘Identity politics’ is one way we suggest to view how culture and identity, variously perceived to be traditional, modern, radical, local, regional, religious, gender, class, and ethnic, are articulated, constructed, invented, and commodified as the means to achieve political ends.”³⁷ Dit is een alomvattend en breed begrip van identiteitspolitiek en raakt aan de manier waarop identiteitspolitiek zich manifesteert in de praktijk.

Echter, er valt op een andere manier naar de algemeenheid van deze benaderingswijze te kijken. Reflecterende op identiteitspolitiek als analytische term binnen wetenschappelijk onderzoek, trekt Bernstein zelf de volgende conclusie: ‘Thus, the purpose of the term identity politics is primarily descriptive rather than explanatory. [...], analyses of identity politics are often mixed with normative political evaluations about what constitutes worthwhile collective efforts geared toward social change, rather than toward explaining mobilization, activist strategies, and movement outcomes.’³⁸ Bernstein stelt hier vragen bij de normativiteit die vaak verbonden is met analyses van identiteitspolitiek. Hieruit blijkt dat identiteitspolitiek zowel bekritiseerd is als uiting in de praktijk, zoals eerder in dit hoofdstuk naar voren kwam, alsook als concept binnen academisch discours.

³³ Leezenberg en De Vries, *Wetenschapsfilosofie*, 304.

³⁴ Bernstein, 47.

³⁵ *Ibidem*, 47-48.

³⁶ *Ibidem*, 48.

³⁷ Jonathan Hill en Thomas Wilson, ‘Identity Politics and the Politics of Identities, Identities’, *Global Studies in Culture and Power* 10 (2003) 1, 1-8, aldaar 2.

³⁸ Hill en Wilson, ‘Identity Politics’, 66.

Conclusie

Het is duidelijk geworden dat de ontwikkelingen van emancipatiebewegingen in de Verenigde Staten van de jaren zestig bijgedragen hebben aan de opkomst van identiteitspolitiek, doordat deze bewegingen zich steeds meer op een eigen specifieke identiteit en de daarmee verbonden rechten richtten. Doel van het opkomen voor deze rechten was een transformatie van de maatschappij. Binnen het academisch discours kwam het concept ongeveer twintig jaar later, aan het begin van de jaren tachtig, op en vanaf de jaren negentig werd het concept op een steeds grotere variëteit aan sociale bewegingen toegepast.

Zowel binnen maatschappij als wetenschap is identiteitspolitiek als sociale praktijk en concept bekritiseerd en veelvuldig besproken, waardoor er een breed scala aan connotaties, theoretische kaders en toepassingsvormen verbonden aan zijn geraakt. De meest prominente kritiek, onder andere geuit door Eric Hobsbawm, kwam vanuit de linkspolitieke stromingen. Deze kritiek richtte zich op identiteitspolitiek als historisch fenomeen. Het volgende hoofdstuk laat zien hoe sociale historici op hun eigen manier vormgeven aan identiteitspolitiek.

Hoofdstuk II: Identiteitspolitiek in het werk van sociale historici: het probleem van de marginalisatie van klasse

[T]he recovery of class as an ideological, psychological, emotive identity – is of utmost importance in the contemporary world.³⁹

In dit werk bespreekt Nelson Lichtenstein een kwestie die veel sociale historici aangaat. Het citaat laat namelijk iets zien over het dominante discours over identiteitspolitiek dat heerst binnen werken van sociale historici. Dit hoofdstuk richt zich op deze historici en betoogt dat zij op onderscheidende wijze identiteitspolitiek vormgeven in hun werk.

Het hoofdstuk begint met een uitleg over wat verstaan wordt onder sociale historici en wat voor thema's veel besproken worden in hun werken. Daarna geeft het een algemene analyse van de term identiteitspolitiek, de definitie ervan en met welke concepten het in verband wordt gebracht. Vervolgens stelt het de vraag hoe sociale historici identiteitspolitiek benaderen en probeert het te achterhalen waarom verscheidene van hen negatief tegenover dit concept staan. De hypothese stelt dat onder andere door de invloed van de *cultural turn* op de geschiedschrijving, de aandacht en waarde van sociale identiteitscategorieën als klasse is gekrompen. Sociale historici hechten juist waarde aan dit soort categorieën en besteden daarom aandacht aan gerelateerde vraagstukken.

Een schets van sociale historici

Om te bepalen wie behoren tot de groep sociale historici, is gekozen om de historische context geboden door John Tosh in zijn *Pursuit of History* aan te houden. In dit werk geeft hij een overzicht van de verschillende stromingen binnen de geschiedbeoefening die zich door de tijd heen gemanifesteerd hebben. Voor sociale geschiedenis geldt dat haar voorloper opkwam aan het einde van de negentiende en begin van de twintigste eeuw. Het draaide in dit vroegere stadium veelal om maatschappelijke problemen als armoede.⁴⁰ Het soort sociale geschiedbeoefening waar de besproken historici in dit hoofdstuk echter door beïnvloed zijn, kwam op in de jaren zestig van de twintigste eeuw. Eerder, in de jaren dertig en veertig, ontstond namelijk een specifieke richting binnen sociale geschiedenis bij historici die affiniteit hadden

³⁹ Nelson Lichtenstein, 'Trashing Identity Politics: Does it Really Get us Back to Class?', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 42-49, aldaar 48.

⁴⁰ John Tosh, *The Pursuit of History. Aims, methods and new directions in the study of history* (New York 2015) 56.

met de arbeidersbeweging (*labour movement*). Deze tak vond in de jaren zestig een opleving onder de naam ‘history from below’. Het draaide hierbij om het volgende: ‘[s]eeing history from the bottom up [...] means seeing the past from the point of view of ordinary people and identifying with their politics.’⁴¹ Sociale historici in de jaren zestig en zeventig richtten zich daarnaast op sociale relaties tussen verschillende groepen in de maatschappij, waarbij aandacht werd besteed aan grotere structuren die ten grondslag lagen aan maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij kwam dat er in de jaren zeventig en tachtig een verandering in focus op economische factoren naar cultuur gaande was, zo benoemt Georg G. Iggers.⁴² Er werd veel onderzoek gedaan naar de rol klasse als sociale categorie in de geschiedenis, maar ook categorieën als gender en ras kregen aandacht.⁴³ Dit komt ook naar voren in de geanalyseerde artikelen van de sociale historici, welke publiceren in tijdschriften die goed passen binnen het kader van sociale geschiedschrijving. Het belangrijkste voorbeeld hierbij is *International Labor and Working-Class History*. Zoals uit de analyse zal blijken, publiceren veel historici besproken in dit hoofdstuk in deze en soortgelijke tijdschriften.

Identiteitspolitiek binnen het begrippenkader van sociaalhistorische werken

Voordat toegewerkt kan worden naar een verklaring voor de houding van sociale historici tegenover identiteitspolitiek, is het van belang inzicht te krijgen in het gehanteerde begrippenkader. Een vraag die aan de artikelen gesteld is, is welke definitie van identiteitspolitiek gehanteerd wordt. In de dertien relevante artikelen worden verschillende definities gegeven en samen bieden ze inzicht in het web van definities dat het concept omringt. Zo houdt identiteitspolitiek volgens Teresa L. Ebert het volgende in: ‘In fact, identity politics is the space in which the subject acquires a place in social relations through bypassing the fundamental issues involved in labor.’⁴⁴ Andere auteurs, waaronder Courtney Jung, hanteren een algemenere definitie. In haar werk gebruikt Jung zowel ‘identity politics’ als ‘politics of identity’ om hetzelfde fenomeen aan te duiden: ‘The politics of identity is a struggle to achieve a political voice.’⁴⁵ Andere auteurs, waaronder Wendell E. Pritchett, bepleiten kritisch: The

⁴¹ Tosh, *The Pursuit of History*, 57.

⁴² Georg G. Iggers, *Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodern Challenge* (Middletown 2015) 73.

⁴³ Iggers, *Historiography*, 58.

⁴⁴ *Ibidem*, 39.

⁴⁵ Courtney Jung, ‘Why Liberals Should Value ‘Identity Politics’’, *Daedalus* 135 (2006) 4, 32-39, aldaar 35.

term is primarily a way of lumping groups together that share claims to discrimination by broader society.⁴⁶

Waar is de gemeenschappelijke factor binnen sociaalhistorische werken te vinden als er een grote variëteit aan definities gehanteerd wordt? Om deze vraag te beantwoorden, is elk artikel in zijn geheel onderzocht. Zodoende is naar voren gekomen welke andere begrippen in sociaalhistorische werken vaak in verband worden gebracht met identiteitspolitiek. Uit deze analyse bleek dat sociale historici identiteitspolitiek in verband brengen met begrippen als gender, seksualiteit en etniciteit. Uit het voorgaande hoofdstuk bleek al dat in de tijd van de opkomst van identiteitspolitiek in de jaren zestig en zeventig veel emancipatiebewegingen zich bezighielden met deze thema's. Sociale historici richten zich dus op hoe identiteitspolitiek zich bekende manieren manifesteerde in de praktijk. Onderscheidend aan het sociaalhistorische begrippenkader is dat voorgenoemde thema's vaak in het licht van een strijd tussen klassen, tegen het kapitalisme of voor het welzijn van arbeiders (*labour*) worden geplaatst. De manier waarop sociale historici categorieën als klasse boven andere identiteitscategorieën stellen, komt overeen met de manier waarop Tosh hun werk beschrijft. Zo bepleit de eerdergenoemde Lichtenstein dat alle 'ethnic, racial and gender particularities' altijd al verwoven zijn geweest met klasse.⁴⁷ Verity Burgmann, een auteur die door verscheidene andere sociale historici sterk bekritiseerd wordt, gaat een stap verder en heeft het over zogenaamde 'class identity politics'.⁴⁸ Naast de manier waarop Burgmann identiteitspolitiek interpreteert, namelijk als uitwerking van de klassenstrijd tegen het kapitalisme, heeft haar werk een normatief karakter: Burgmann uit de wens tot hernieuwde mobilisatie van klassenpolitiek.⁴⁹ Zoals zal blijken uit het laatste hoofdstuk, laat dit op directe wijze iets zien over de politieke relatie die historici als Burgmann met het verleden hebben.

⁴⁶ Wendell E. Pritchett, 'Identity Politics, Past and Present', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 33-41, aldaar 34.

⁴⁷ Lichtenstein, 'Trashing Identity Politics', aldaar 46.

⁴⁸ Voor kritiek op Burgmann, zie:

Cybèle Lock, "'Blame the System, Not the Victim!'" Organizing the Unemployed in New Zealand, 1983-1992', *International Labor and Working-Class History* 71 (2007) 162-184.

Linda Gordon, 'Moralizing Doesn't Help', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 26-32.

Mae M. Ngai, 'On the Proletarian Identity of "A Woman Dressed as an Enormous Beetle"', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 22-25.

Nelson Lichtenstein, 'Trashing Identity Politics: Does it Really Get us Back to Class?', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 42-49.

Wendell E. Pritchett, 'Identity Politics, Past and Present', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 33-41.

⁴⁹ Verity Burgmann, 'From Syndicalism to Seattle: Class and the Politics of Identity', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 1-21, aldaar 21.

De kritische houding van sociale historici tegenover identiteitspolitiek

Het normatieve karakter van Burgmanns werk is één van de manieren waarop sociale historici identiteitspolitiek als sociale beweging in praktijk en als concept binnen academisch discours beoordelen en waarde toekennen. Burgmann zelf spreekt over een specifieke tekortkoming van identiteitspolitiek: ‘There was thus [at the end of the twentieth century] a notable absence in identity politics: class was the one amongst multiple forms of identity that most often, in fact usually, went missing.’⁵⁰ Ondanks dat Burgmann om haar moralisme bekritiseerd wordt, delen veel sociale historici haar kritische en soms zelfs negatieve houding tegenover identiteitspolitiek. Dit geldt bijvoorbeeld voor Cybèle Lock: ‘Social theorists have analysed the rise of new social movements in the 1980s and 1990s and described “identity politics”, the politics of gender, sexuality, race, ethnicity, or religion, as the (re)new(ed) subject positions from which to champion a set of rights, predominantly at the expense of class struggle.’⁵¹ Hierbij komt de kritische noot van eerdergenoemde Pritchett: “[I]dentify politics”, a term created sometime in the past two decades, is a straw man concocted by writers dissatisfied with the path of modern politics, particularly the path of the left during the second half of the twentieth century.’⁵² Pritchett laat hier duidelijk de discrepantie tussen bewegingen begaan met identiteitspolitiek en linkspolitieke stromingen zien.

Zo blijkt dat zowel Lock, Pritchett en Burgmann de afwezigheid van focus op klasse binnen identiteitspolitiek zien als een gebrek van identiteitspolitiek. Deze kritiek vormt onderdeel van het meer algemene en dominante discours wat betreft sociale historici en identiteitspolitiek, dat een negatieve toon met zich draagt.⁵³ Hoewel dit een interessante bevinding is, is het ook van belang de meer genuanceerde en in een enkel geval positieve benadering van identiteitspolitiek te belichten, om zodoende een zo volledig mogelijk beeld van het discours te creëren.

Eén van de sociale historici die een genuanceerdere houding aanneemt, is Mae M. Ngai. In haar werk bekritiseert zij allereerst Burgmann en stelt ze de vraag: ‘Are race and gender reducible to class?’⁵⁴ als antwoord op Burgmanns pleidooi voor ‘class identity politics’. Naast dat Ngai bepleit dat ras- en genderbewegingen niet ‘gereduceerd’ moeten worden tot ‘pure’

⁵⁰ Burgmann, ‘From Syndicalism to Seattle’, 2.

⁵¹ Lock, ‘Blame the System’, 163.

⁵² Pritchett, ‘Identity Politics’, 33.

⁵³ Zie naast de werken van Burgmann, Lock en Pritchett bijvoorbeeld: Courtney Jung, ‘Why Liberals Should Value “Identity Politics”’, *Daedalus* 135 (2006) 4, 32-39.

Kwame Anthony Appiah, ‘The Politics of Identity’, *Daedalus* 135 (2006) 4, 15-22.

Teresa L. Ebert, ‘Rematerializing Feminism’, *Science & Society* 69 (2005) 1, 33-55.

⁵⁴ Ngai, ‘On the Proletarian Identity’, 23.

identiteitspolitiek – droegen deze bewegingen bijvoorbeeld geen economische belangen uit? – benoemt ze dat er juist geleerd kan worden van identiteitspolitiek ‘by claiming and promoting a politics of “class identity”’.⁵⁵ De meer genuanceerde houding uit zich door enerzijds kritisch te zijn op identiteitspolitiek, maar anderzijds positieve implicaties voor klasse-identiteit te zien vanuit bewegingen die identiteitspolitiek uitoefenen.⁵⁶ Linda Gordon biedt vervolgens inzicht in de manier waarop sociale historici identiteitspolitiek positief benaderen. Naast dat ze het oneens is met Burgmanns veroordeling van de twintigste-eeuwse identiteitspolitiek, wordt in Gordons werk gewezen op de unieke eigenschappen van onder andere zwarte emancipatiebewegingen die klasse overstijgen.⁵⁷ Hiermee biedt Gordon een tegengeluid aan de sociale historici die de bekende vormen van identiteitspolitiek, zoals voorkomend bij emancipatiebewegingen van vrouwen en zwarten, in een raamwerk van linkse of klasse-identiteit willen plaatsen. Voor het algemene discours geldt echter dat dit wel geprobeerd wordt.

Een andere benoemingswaardige bevinding is dat hoewel er veelal kritisch omgegaan wordt met identiteitspolitiek, dit niet afdoet aan het analytisch nut van het concept. De kritiek lijkt zich met name te concentreren op identiteitspolitiek in de praktijk, maar blijkt voor de historici wel nuttig om bewegingen en gebeurtenissen te duiden. Slechts enkele auteurs hebben het steevast over ‘so-called’ identiteitspolitiek of iets vergelijkbaars.⁵⁸

De marginalisatie van klasse, linkspolitieke bewegingen en de cultural turn

De vraag die rest, is wat de kritische houding van sociale historici tegenover identiteitspolitiek verklaart. Eén kwestie centreert zich om de vraag waarom zij identiteitspolitiek gebruiken om problemen rondom de marginalisatie van klasse als identiteitsfactor aan te kaarten. In het vorige hoofdstuk werd al kort aandacht besteed aan de manier waarop linksgeoriënteerde historici problemen zagen bij identiteitspolitiek. Zo kwam in Hobsbawms werk naar voren dat bij deze politiek teveel gericht wordt op emancipatie van een kleine groep, terwijl bij links in brede zin

⁵⁵ Ngai, 22,23.

⁵⁶ Zie voor een kritisch doch positieve houding naast Ngai ook:

Leslie Bank, ‘Beyond Red and School: Tradition and Identity in the Rural Eastern Cape’, *Journal of Southern African Studies* 28 (2002) 3, 631-649.

Nelson Lichtenstein, ‘Trashing Identity Politics: Does it Really Get us Back to Class?’, *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 42-49.

⁵⁷ Linda Gordon, ‘Moralizing Doesn’t Help’, *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 26-32, aldaar 16, 28-29.

⁵⁸ Zie voor ‘so-called’ identiteitspolitiek of dergelijke interpretatie:

Courtney Jung, ‘Why Liberals Should Value ‘Identity Politics’’, *Daedalus* 135 (2006) 4, 32-39.

Kwame Anthony Appiah, ‘The Politics of Identity’, *Daedalus* 135 (2006) 4, 15-22.

Wendell E. Pritchett, ‘Identity Politics, Past and Present’, *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 33-41.

de belangen van velen behartigd worden.⁵⁹ Zoals eerder bleek, zien ook veel sociale historici de negatieve implicaties van identiteitspolitiek. Er zijn zelfs sociale historici die, net als Hobsbawm, een directe relatie creëren tussen identiteitspolitiek en linkse politiek. Zo geeft Burgmann inzicht in de manier waarop identiteitspolitiek links geschaad heeft, namelijk door invloeden van kapitalisme: ‘thus it is capitalism that has created the polymorphous identities and hybrid phenomena of the current period.’⁶⁰

Een andere verklaring voor het degraderen van klasse en het vergroten van identiteitsfactoren als ras en gender wordt geboden door Lichtenstein: ‘the marginalization of class, as a legal and ideological construct is largely a function of law, legislation, and social policy, far more than it is one of left-wing intellectuals enamored by new social movement scholarship.’⁶¹ Hoewel Lichtenstein de verklaring voor de marginalisatie van klasse ergens anders zoekt, bij verandering in wetvoering, draait het wel om hetzelfde vraagstuk. Namelijk, net als bij Burgmann en andere auteurs, draait het bij Lichtenstein om de relatie tussen de opkomst van identiteitspolitiek met de marginalisatie van klasse. Veelal wordt hier een oorzaak-gevolg relatie gecreëerd, wat een redelijk volstaande verklaring blijkt voor de kritiek van sociale historici op identiteitspolitiek zoals het zich uitte en uit in de praktijk.

Echter, hoewel dit de meest prominente kritiek en het dominante discours verklaart, bestaan hier ook uitzonderingen. Zo geeft Gordon een voorbeeld over vrouwen die actief waren in emancipatiebewegingen voor vrouwenrechten, maar daarnaast actief bleven in linkspolitieke bewegingen. Zodoende kwam de linkse identiteitscategorie niet onder druk te staan door identiteitspolitiek.⁶² Gordon brengt wel nuance aan door te benoemen dat links te gefocust was op klasse en zich te weinig bekommerde om bijvoorbeeld specifiek ras-gerichte problemen, waardoor dit soort emancipatiebewegingen op zichzelf gingen handelen. Door deze scheve houding kwam juist klasse als identiteitscategorie onder druk te staan.

Naast de relatie die sommige sociale historici zien tussen de opkomst van identiteitspolitiek en problemen binnen linkse politiek, bestaat er een andere reden voor hun kritische houding tegenover identiteitspolitiek. Dit is gerelateerd aan de tegenreactie van sociale historici op de *cultural turn*. De jaren negentig zagen namelijk de opkomst van “new cultural history”, waarbij de focus lag op betekenis en vormen van perceptie en begrip die mensen creëren.⁶³ Sociale historici richtten zich daarentegen op materiële zaken, klasse en

⁵⁹ Eric Hobsbawm, ‘Identity Politics’, aldaar 43.

⁶⁰ Burgmann, ‘From Syndicalism to Seattle’, 3.

⁶¹ Lichtenstein, ‘Trashing Identity Politics’, 42.

⁶² Gordon, 31.

⁶³ Geoff Eley, *A Crooked Line: From Cultural History to the History of Society* (Michigan 2008) 10.

maatschappij, zoals naar voren is gekomen in de analyse.⁶⁴ Het materialisme dat veel sociaalhistorische werken als grondslag hadden, kreeg in de jaren tachtig en negentig een steeds minder stevige grond om op te staan: ‘Social historians were edged out of the discipline’s coveted center ground by “new cultural historians” and the advocates of the so-called linguistic turn.’⁶⁵ Daarnaast vond de volgende ontwikkeling plaats: ‘[B]y the late 1970s, a belief in that model of class political agency was becoming much harder to sustain.’⁶⁶ ‘Veel sociale historici bleven daarentegen wel het soort geschiedbeoefening uitoefenen dat zij gewend waren.’⁶⁷ Dit is ook zichtbaar in de artikelen die dit hoofdstuk heeft gepresenteerd, waarbij duidelijk wordt teruggegrepen op klasse als sociale categorie. Dit strookte niet met de focus in werken van historici beïnvloed door de *cultural turn*, die zich op andere soorten sociale categorieën focusten. Op deze manier vormen de werken van sociale historici een tegengeluid tegen geschiedbeoefening die beïnvloed is door de *cultural turn*.

Conclusie

Vanuit een algemene analyse van het begrippenkader dat door sociale historici gehanteerd wordt, is door een steeds diepgaandere analyse een verklaring gevonden voor de houding tegenover identiteitspolitiek. Uit deze discoursanalyse is duidelijk geworden dat de kritische houding van sociale historici tegenover identiteitspolitiek voornamelijk voortkomt uit de zoektocht naar een verklaring voor de marginalisatie van klasse binnen geschiedschrijving en linkse politiek. Hierbij is belangrijk te benoemen dat de kritiek zich centreert om identiteitspolitiek als historisch fenomeen en niet op identiteitspolitiek als analytische lens. Omdat binnen identiteitspolitiek nadruk op andere specifieke identiteiten gelegd wordt, zien de besproken auteurs dit als een ongewenste vervanging voor het benadrukken van klasse als voornaamste politieke identiteit. Hierbij vormen de werken van de sociale historici een tegengeluid op de werken van historici beïnvloed door de *cultural turn*, die identiteitspolitiek vanuit een ander denkkader interpreteren. Het volgende hoofdstuk gaat dieper in op de werken van laatstgenoemde historici.

⁶⁴ Eley, *A Crooked Line*, 10.

⁶⁵ *Ibidem*, 12.

⁶⁶ *Ibidem*, 96.

⁶⁷ *Ibidem*, 12.

Hoofdstuk III: de *cultural turn* in de geschiedwetenschap: andere discoursen over identiteitspolitiek

Waar het vorige hoofdstuk zich richtte op identiteitspolitiek binnen sociaalhistorische werken, focust dit hoofdstuk zich op andere dominante discoursen over identiteitspolitiek. De historici die in dit hoofdstuk besproken worden, zijn allen beïnvloed door de *cultural turn* en geven hierdoor op onderscheidende wijze vorm aan identiteitspolitiek in hun werk. Binnen deze groep is een tweedeling gemaakt, aan de hand van de artikelen die in tijdschriften waarbinnen verschillende historici publiceren. Zo zijn er tijdschriften met veel artikelen waarin over thema's gerelateerd aan moderniteit en postmoderniteit gesproken wordt. Voorbeelden hiervan zijn de *Journal of American Studies*, waarin de notie van wat Amerika is constant bevestigd wordt, en *Geschichte und Gesellschaft*, waarin aspecten van de vorming van sociale groepen, bijvoorbeeld door cultuur, onderzocht worden.⁶⁸ Artikelen die vallen binnen dit (post)moderne kader, vormen het eerste deel van het hoofdstuk. Zes artikelen zijn onder te brengen bij dit eerste deel.

Het tweede deel van het hoofdstuk wordt gevormd door werken van historici die vanuit de *cultural turn* gaan over etniciteitsgerichte onderwerpen. Een relevant tijdschrift in dit kader is onder andere de *Journal of Southern African Studies*, waarin een sterk interdisciplinair karakter en nieuwe theoretische en methodologische aanpakken gehanteerd worden.⁶⁹ Aan de andere kant bespreken ook tijdschriften als *History & Theory* etniciteit-gerelateerde thema's, waarbij filosofie van geschiedenis en historiografie het uitgangspunt zijn.⁷⁰ In vijf artikelen gaat het over etniciteit-gerelateerde onderwerpen. De reden om de twee toepassingsvormen samen te voegen onder één titel, is dat er in verscheidene artikelen over de (post)modernisme en etniciteit in relatie tot elkaar geschreven wordt. Dit is het geval in acht van de tweeëndertig geanalyseerde artikelen.⁷¹

Het hoofdstuk begint met inzicht creëren in wat geschiedschrijving beïnvloed door de *cultural turn* inhoudt. Vervolgens zet het de relatie tussen (post)moderniteit en identiteitspolitiek uiteen, zoals deze in de geanalyseerde werken naar voren komt. Hieruit zal

⁶⁸ Zie: <https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-american-studies> en <https://www.vandenhoeck-ruprecht-verlage.com/zeitschriften-und-kapitel/9484/geschichte-und-gesellschaft> geraadpleegd op 16-3-2020.

⁶⁹ Zie: <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=cjss20> geraadpleegd op 16-3-2020.

⁷⁰ Zie: <https://www.historyandtheory.org/journal.html> geraadpleegd op 16-3-2020.

⁷¹ Vier van deze acht artikelen richten zich ook op sociaalhistorische onderwerpen en zijn in het vorige hoofdstuk uitvoerig besproken. Om deze reden komen ze in dit hoofdstuk niet aan bod.

blijken dat identiteitspolitiek als fenomeen en als analytisch concept nuttig geacht wordt, zij het met enkele kritische kanttekeningen. Het gedeelte over etniciteitsgerichte interpretaties van identiteitspolitiek geeft vervolgens inzicht in de vrij culturele benadering die historici hier hanteren en laat zien dat zowel minderheids- als meerderheidsgroepen identiteitspolitiek uit kunnen oefenen. Het hoofdstuk laat daarna zien hoe postmoderniteit etnische interpretaties van identiteitspolitiek beïnvloedt. In dit gedeelte komen dus twee dominante discoursen bij elkaar. Zo voorziet dit hoofdstuk, samen met het vorige over sociale historici, in de analyse van de dominante discoursen over identiteitspolitiek door historici, vanaf de jaren negentig.

De cultural turn binnen de geschiedwetenschap

Voor de historische context rondom de *cultural turn* en haar invloed op de geschiedwetenschap wordt wederom een beroep gedaan op het werk van John Tosh. Hierin beschrijft hij dat geschiedschrijving in de jaren zeventig grotendeels uitging van een vaste, materiële realiteit van sociale identiteiten.⁷² Dit uitgangspunt werd in de jaren tachtig en negentig echter vanuit twee kanten aangevallen. Allereerst waren er de *Annales* historici die, naar de theorie van Fernand Braudel, beweerden dat ‘mentality was the fundamental level of historical experience, and culture its principal expression.’⁷³ In de jaren negentig kwam vervolgens kritiek op de destijds dominante geschiedschrijving vanuit de tekstuele theorie, waarbij het probleem van representatie door middel van taal en tekst werd aangekaart. Dit had grote gevolgen voor de geschiedschrijving: ‘Class, race and nation all lost their “hard” objective character and became no more than unstable discourses.’⁷⁴

Interessant genoeg bepleit Geoff Eley in dit kader dat de doelen van deze door de *cultural turn* geïnspireerde geschiedschrijving en sociale geschiedschrijving wel overeenkomsten hadden. Beide bewegingen waren geïnspireerd door de politieke debatten en vraagstukken van die tijd: ‘They bore the desire for a kind of democratic inclusiveness, through which hidden and suppressed histories could be recognized and disempowered groups could enter the profession.’⁷⁵ Het volgende hoofdstuk zal laten zien dat deze ambities onderdeel vormen van de politieke relatie van historici met het verleden. Zoals bleek in het vorige hoofdstuk, reageerden en reageren sociale historici op voorgenoemde ontwikkelingen door hernieuwde pogingen te doen tot het incorporeren van klasse als – al dan niet materiële –

⁷² Tosh, *The Pursuit of History*, 224.

⁷³ Ibidem.

⁷⁴ Ibidem, 224-225.

⁷⁵ Eley, *A Crooked Line*, 10.

identiteitscategorie, iets waar historici geïnspireerd door de *cultural turn* zich juist vanaf houden.

De *cultural turn* kreeg in de geschiedschrijving haar uiting in werken waarbij representatie en betekenis, onder andere van identiteiten, onder de aandacht werd gebracht. Dit is ook het geval bij werken die over (post)moderne en etniciteitsgerichte thema's gaan. Zo benoemt Tosh dat de *cultural turn* gereflecteerd wordt in veranderingen rondom gender en seksualiteit, thema's die in de maatschappij in dezelfde periode als de *cultural turn* steeds meer aandacht kregen. Bronnen en teksten werden ondergebracht bij verschillende discoursen, welke door de tijd heen veranderden.⁷⁶ Dit past bij de postmoderne notie van uiteenlopende waarheden die uit bronnen gedestilleerd kunnen worden. Voor etniciteitsgerichte geschiedschrijving geldt ook dat zij beïnvloed is door de *cultural turn*. Door de wende veranderden noties van etnische, raciale en nationale identiteiten, wat onder andere het volgende tot gevolg had: 'Minorities with a strong ethnic identity have constructed what might be called a "reverse discourse": they embrace the concept of "race" because the term brings biological descent and culture together in a powerful amalgam that maximizes group cohesion and emphasizes distance from other groups.'⁷⁷ Het belang van het creëren van groepen door middel van dergelijke discoursen binnen (post)moderne en etnische identiteitspolitiek en de *cultural turn* binnen geschiedwetenschap, wordt duidelijk uit onderstaande analyse.

Identiteitspolitiek in een (post)modern kader

Binnen de zes artikelen die specifiek ingaan op identiteitspolitiek vanuit een (post)modern perspectief, is een gemeenschappelijke deler in de definitie van identiteitspolitiek niet gemakkelijk te vinden. Er worden daarentegen wel vergelijkbare thema's in verband gebracht met identiteitspolitiek. Zo plaatst Laure Dee Downs identiteitspolitiek bij groepen, met name feministen, die zich verzetten tegen 'the western political culture which has doggedly insisted on shrouding its white male structure in the cloak (and dagger) of universality.'⁷⁸ Tony Purvis, in zijn onderzoek naar de schrijver Edmund White, richt zich daarnaast op zogenaamde 'politics of sexuality'⁷⁹: 'Gay sexuality and identity politics are discussed in relation to "coming out",

⁷⁶ Tosh, 235.

⁷⁷ Ibidem, 242-243.

⁷⁸ Laura Dee Downs, 'If "Woman" is just an Empty Category, Then Why Am I Afraid to Walk Alone at Night?', *Comparative Studies in Society and History* 35 (1993) 2, 414-437, aldaar 418.

⁷⁹ Tony Purvis, 'America's "White" Cultural and Sexual Dissensus: The Fictions of Edmund White', *Journal of American Studies* 42 (2008) 2, 293-316, aldaar 307.

the discourse of American identity and whiteness.’⁸⁰ Emile Chabal, vervolgens, plaatst identiteitspolitiek binnen specifieke politieke groepen in Frankrijk in de jaren zeventig. Hier vond de volgende ontwikkeling plaats: ‘On the far-left, identity politics began to take hold with organizations like the Group D’information sur les Prisons (GDP) or the Front Homosexuel d’Action Révolutionnaire (FHAR) discussing ideas of power, domination and emancipation, and thinkers like Michel Foucault looking at the history of ideas.’⁸¹

Wat de artikelen gemeen hebben, is dat ze zich richten op emancipatoire bewegingen van voornamelijk de tweede helft van de twintigste eeuw, waarbij onder andere een identiteit met focus op geslacht, seksualiteit of een combinatie hiervan centraal staat. Een interessante aanvulling hierop vormt het artikel van Renée M. Sentilles. In dit artikel onderzoekt zij hoe historici de actrice Adah Isaacs Menken door de tijd heen benaderd hebben en benoemt ze dat ‘Menken’s Jewish and African-American identities bloomed in 1938, and her lesbian identity three decades later.’⁸² Het gaat in dit werk dus over de veranderingen in discours rondom Menken. Op deze manier reflecteren zowel de bovengenoemde werken als de focus van historici op Menkens seksualiteit het interessegebied van historici beïnvloed door de *cultural turn*.

Eenheid in verscheiden interpretaties

Eén van de belangrijkste bevindingen vanuit de (post)moderne artikelen, is dat vrijwel alle auteurs voorzichtig positief zijn over het fenomeen identiteitspolitiek en wat zij heeft bewerkstelligd. Dit staat in contrast met de bevindingen gepresenteerd in het vorige hoofdstuk, waaruit bleek dat sociale historici voornamelijk negatieve associaties hadden met het fenomeen. Een aantal historici biedt concreet inzicht in waarom identiteitspolitiek positief bijgedragen heeft aan emancipatiebewegingen. Chabal benoemt bijvoorbeeld hoe identiteitspolitiek aan het einde van de jaren zeventig een essentieel onderdeel vormde van de Franse politieke cultuur, een periode die volgens hem nog steeds invloed uitoefent op het huidige politieke klimaat.⁸³ Een andere positieve invalshoek biedt Purvis, die het volgende benoemt over de romans van Edmund White: ‘ [They] make clear how and why the identity politics of the period were

⁸⁰ Purvis, ‘America’s “White”’, 293.

⁸¹ Emile Chabal, ‘French Political Culture in the 1970s: Liberalism, Identity Politics and the Modest state’, *Geschichte und Gesellschaft* 42 (2016) 2, 243-265, aldaar 251.

⁸² Renée M. Sentilles, ‘Identity, Speculation and History: Adah Isaacs Menken as a Case Study’, *History and Memory* 18 (2006) 1, 120-151, aldaar 133.

⁸³ Chabal, ‘French Political Culture’, 263, 265.

strategically necessary in bringing together anti-homophobic coalition.’⁸⁴ Identiteitspolitiek was in deze periode dus een instrument voor emancipatiebewegingen om zich samen sterk te maken voor bepaalde rechten en tegen negatieve associaties van anderen. Dit geldt ook voor de feministen uit die periode, en voor die van vandaag de dag. Zo benoemt Downs dat ‘[i]dentity politics has been instrumental in formulating sharp critiques of a western political culture. [...] Feminists [...] should not easily abandon it.’⁸⁵

Waar deze historici allemaal positief zijn over de invloed van identiteitspolitiek in de praktijk, plaatsen zij ook kritische noten bij dit fenomeen. Leslie Bank, bijvoorbeeld, laat in een artikel over culturele identiteitspolitiek in Zuid-Afrika zien hoe er door een groep vrouwen voorbijgestreefd werd aan de oude polariserende identiteitspolitiek. Zij focusten zich in plaats van op polarisatie op een combinatie van traditie en moderniteit, waardoor groepen door identiteitspolitiek bij elkaar werden gebracht.⁸⁶ Dit klinkt positief, maar er bestaat volgens Bank dus ook een negatieve, polariserende vorm van identiteitspolitiek. Deze is niet bevorderlijk voor het creëren van een eenheidsgevoel. Downs, die positief schrijft over de implicaties van identiteitspolitiek voor het feminisme, levert tegelijk ook kritiek op de gevolgen ervan. Zo heeft zij het over de rigiditeit van identiteitspolitiek, waar ook feministen zich schuldig aan maken. Het zet zich namelijk af tegen het conservatieve hokjes-denken, maar door zichzelf uitsluitend als feminist te profileren, vallen ook feministen binnen zo’n hokje.⁸⁷

De werken van historici die over (post)moderne onderwerpen schrijven, laten zich dus met enige voorzichtigheid positief uit over hoe identiteitspolitiek zich manifesteerde en manifesteert in de praktijk. Er wordt echter niet slechts naar het fenomeen identiteitspolitiek gekeken door deze historici. Ook concepten gerelateerd aan identiteitspolitiek worden geanalyseerd en bekritiseerd. Kenmerkend voor een postmoderne benaderingswijze van concepten en teksten, merkt Purvis op: ‘However, literary canons, as I have suggested, raise problems concerning the very terms “homosexual”, “gay”, “consciousness” and “identity”. [...] Unfortunately, acts of self-nomination, following Foucault, are never straightforward or necessarily progressive.’⁸⁸ Vanuit een deconstructivistische aanpak, een aanpak waar historici beïnvloed door de *cultural turn* bekend mee zijn, wordt kritiek geleverd op bestaande begrippen, om lezers van teksten zich bewust te laten worden van de connotaties en hiërarchie

⁸⁴ Purvis, 307.

⁸⁵ Downs, ‘If “Woman” is Just an Empty Category’, 418.

⁸⁶ Leslie Bank, ‘Beyond Red and School’, 649.

⁸⁷ Downs, 418.

⁸⁸ Purvis, 298.

die verbonden aan die begrippen.⁸⁹ Allen gebruiken daarentegen wel de analytische lens van identiteitspolitiek om dergelijke begrippen en bijbehorende categorisering te bestuderen, waardoor identiteitspolitiek als concept nuttig blijkt.

De etniciteitsgerichte interpretatie: een onderscheid in toepassing

De definitie die gehanteerd wordt door historici die schrijven over etniciteitsgerichte onderwerpen, is vaak gerelateerd aan een casus van een specifieke bevolkingsgroep in een samenleving. De groep oefent in zo'n casus identiteitspolitiek uit in een bepaalde strijd of ontwikkeling rondom herkenning, emancipatie en het uitdragen van een sociale of culturele identiteit. Zoals bleek uit het werk van Tosh, is dit een thema dat in de geschiedschrijving beïnvloed door de *cultural turn* van belang is. Van de tweeëndertig artikelen zijn er zes die zich specifiek op dergelijke casussen richten. Hierbinnen richten twee zich op meerderheidsgroepen en vier op veelal gemarginaliseerde groepen in de samenleving. Op beide soorten casussen gaan de volgende gedeelten in, om te laten zien hoe identiteitspolitiek door historici op zo'n manier vormgegeven wordt dat het zowel op minderheids- als meerderheidsgroepen toepasbaar is. Dit laat vervolgens weer wat zien over het algemenere discours van etniciteitsgerichte interpretaties van identiteitspolitiek.

De nauwe interpretatie: (voorheen) gemarginaliseerde bevolkingsgroepen

De vier relevante artikelen tonen, ondanks hun diversiteit in geografische focus, interessante overeenkomsten wanneer het gaat om de benadering van de bevolkingsgroepen. Zo vormt de nadruk op identiteitspolitiek als complex proces een belangrijke gemeenschappelijke deler in de werken van deze historici.

Zo heeft Francis B. Nyamnjoh het in een artikel over spanningen tussen minderheids- en meerderheidsgroepen in Botswana over 'negotiating the web of ethnicity and identity politics'.⁹⁰ Het draait bij zijn artikel om het tonen van de spanningen van etnische minderheidsgroepen in relatie tot representatie, burgerschap en nationaliteit, waarvan het bedrijven van identiteitspolitiek een cruciaal onderdeel vormt.⁹¹ Tenzin Jinb benoemt in een artikel over een minderheidsgroep in China het volgende: 'The locals are simultaneously engaged in an identity politics to define their manifold identities along the line of Chinese

⁸⁹ Leezenberg en De Vries, *Wetenschapsfilosofie*, 308.

⁹⁰ Francis B. Nyamnjoh, 'Local Attitudes towards citizenship and foreigners in Botswana: An Appraisal of Recent Press Stories', *Journal of Southern African Studies* 28 (2002) 4, 755-775, aldaar 761.

⁹¹ Nyamnjoh, 'Local Attitudes', 761.

citizenship, inter-ethnic and intra-ethnic sameness and differences, regional-local ties, professional/peasant status, marginality/majority perceptions, and (other) political stances such as loyalty to the party state.’⁹² Christiane Schlote bepleit in haar werk over Zuid-Aziatische Amerikaanse schrijfsters vervolgens ook de complexiteit die verbonden is aan de identiteit van deze minderheidsgroep, door te benoemen dat identiteitspolitiek in deze gevallen altijd gerelateerd is aan meerdere sociale categorieën, bijvoorbeeld aan gender en ras.⁹³ Het werk van Sandra Swart laat tenslotte zien hoe bevolkingsgroepen in Zuid-Afrika zich steeds meer richten op een moderne, in plaats van een traditionele ‘Afrikaner identity politics’ en hoe dit voor frictie zorgt tussen mensen binnen deze bevolkingsgroep.⁹⁴

De historici bepleiten naast de complexiteit van identiteitspolitiek binnen deze groepen ook de relevantie van identiteitspolitiek. Met name Jinba verwoordt het concreet door te benoemen dat ‘[t]he queendom dispute invokes and enhances the common identity of the people of Suopo’.⁹⁵ Volgens Nyamnjuh draait het om ‘recognition and representation’.⁹⁶ Hierbij is, net als bij de historici die schrijven over (post)moderne thema’s, de invloed van de *cultural turn* op de toepassing van identiteitspolitiek te zien. Alle historici beïnvloed door de *cultural turn* laten in hun artikelen iets zien over het nut van identiteitspolitiek voor gemarginaliseerde groepen en de complexiteit die ermee verbonden is, omdat het draait om het kiezen voor een specifieke identiteit. Dit inzicht maakt het volgende gedeelte relevant, omdat het bij enkele auteurs niet draait om gemarginaliseerde, maar om meerderheidsgroepen in de samenleving.

Identiteitspolitiek bij de witte meerderheid

Hoewel het bij deze interpretatie slechts om twee artikelen gaat, vormen ze een relevante aanvulling op het algemene etniciteitsgerichte discours van identiteitspolitiek. Zo draait het bij het werk van Jan Rüger om de manier waarop de marine in Groot-Brittannië bijdroeg aan het creëren van een ‘nationale Britse’ identiteit. In dit proces kwamen veel verschillende identiteitscategorieën samen: ‘In short, it was the merging of potent national signifiers (monarchy, empire, race, gender, technology, war, insularity and evocations of “the other”) into one dramatic display that made the celebration of the navy such a powerful stage for identity

⁹² Tenzin Jinba, ‘The Eastern Queendom Dispute and Grassroots Politics on the Sino-Tibetan Border’, *Modern China* 39 (2013) 5, 511-540, aldaar 512.

⁹³ Christiane Schlote, ‘Interpreters of Transnationalism: South Asian American Women Writers’, *Amerikastudien/American Studies* 51 (2006) 3, 387-409, aldaar 389.

⁹⁴ Sandra Swart, ‘High Horses’: Horses, Class and Socio-Economic Change in South Africa’, *Journal of Southern African Studies* 34 (2008) 1, 193-213, aldaar 193.

⁹⁵ Jinba, ‘The Eastern Queendom Dispute’, 517.

⁹⁶ Nyamnjuh, 756.

politics.’⁹⁷ Rüger laat zien hoe nationale identiteitspolitiek bijdroeg aan een breed gemeenschapsgevoel onder Britten. Naast dit vrij positieve beeld over identiteitspolitiek, belicht Joe Merton in zijn werk over ‘white ethnic identity politics’ in de jaren zeventig in Amerika de invloed hiervan op de Amerikaanse politieke ontwikkelingen.⁹⁸ Hij wil af van het eenzijdige beeld dat rondom dit thema bestaat ‘[b]y providing a broader and fuller portrait of the nature of white ethnic identity politics.’⁹⁹ Dit kleurrijkere beeld biedt Merton bijvoorbeeld door de positieve rol van de katholieke kerk in deze periode uit te werken. Deze droeg volgens de auteur namelijk bij aan het creëren van eenheid onder een deel van de samenleving dat zich voorheen minder verbonden voelde.¹⁰⁰

Beide auteurs laten in hun werk zien hoe identiteitspolitiek onder een meerderheidsgroep in de samenleving tot stand kon komen en wat hier de positieve implicaties van waren. Op deze manier tonen deze twee historici veel overeenkomsten met de historici die schrijven over etnische minderheidsgroepen. Ook achten beide groepen historici zowel het fenomeen, met enige kanttekeningen, als het concept ter analyse van het fenomeen nuttig. De etniciteitsgerichte interpretatie van identiteitspolitiek wordt dus gekenmerkt door historici die aan de ene kant de complexiteit van een identiteit gelinkt aan een specifieke bevolkingsgroep laten zien en tegelijk de waarde van deze identiteitsvorming belichten. Dergelijke identiteitsvorming zorgt volgens hen namelijk voor de ontwikkeling van een eenheidsgevoel en het sterker staan in opkomen voor de belangen van de bevolkingsgroep.

De gevolgen van postmoderne identiteitspolitiek op het eenheidsgevoel

De vier artikelen die de invloed van postmodernisme op etnische groepen bespreken, vormen een relevante aanvulling op het discours van historici beïnvloed door de *cultural turn*. In deze artikelen wordt namelijk belicht waarom kiezen voor een specifieke identiteit, zoals uitgelicht in de vorige gedeelten, niet altijd positief is. De kritiek die de historici leveren, komt overeen met wat Fukuyama in zijn werk over het huidige politieke klimaat schrijft:

Identity politics thus engenders its own dynamic, by which societies divide themselves into smaller and smaller groups [...] Confusion over identity arises as a condition of living in the modern world.

⁹⁷ Jan Rüger, ‘Nation, Empire and Navy: Identity Politics in the United Kingdom 1887-1914’, *Past & Present* 185 (2004) 159-187, aldaar 186.

⁹⁸ Joe Merton, ‘Rethinking the politics of white ethnicity’, *The Historical Journal* 55 (2012) 3, 731-756, aldaar 731.

⁹⁹ Merton, ‘Rethinking the politics’, 755.

¹⁰⁰ *Ibidem*, 743.

Modernization means constant change and disruption, and the opening of choices that did not exist before.¹⁰¹

Fukuyama laat zien hoe het leven in een moderne maatschappij invloed uitoefent op identiteitspolitiek. Die invloed geldt ook voor etniciteitsgerichte identiteitspolitiek, laten de hieronder besproken historici zien. Ze richten zich allen op het einde van de twintigste en begin van de eenentwintigste eeuw in hun artikelen en het probleem van de hoeveelheid aan identiteiten doet zich volgens deze auteurs dan ook met name vanaf deze periode voor.

Zo benoemen Kees C.S. van der Waal en Steven Robins in een artikel over de invloed van een lied op witte Afrikaners in Zuid-Afrika het volgende: ‘Our argument is that the “De la Rey” song embodied a post-modern identity politics that was expressed through desires for cultural commodities rather than nationalist political traditions.’¹⁰² Het belang van het uitdrukken van een culturele identiteit wordt vervolgens ook duidelijk gemaakt: ‘[T]he song tapped into the profoundly unsettled identity politics of many white Afrikaans-speakers whose continued commitment to a racially exclusivist identity was no longer politically acceptable. The song succeeded because it was a muted affirmation of white Afrikaner identity’.¹⁰³ Dit werk laat zien hoe een raciaal exclusieve notie van identiteit niet meer acceptabel werd geacht in Zuid-Afrika aan het begin van de eenentwintigste eeuw, maar dat de behoefte van een groepsidentiteit wel bestond onder witte Afrikaners.

Door middel van een andere Zuid-Afrikaanse casus laat Dobrota Pucherova zien hoe meerdere soorten identiteitspolitiek een nationaal eenheidsgevoel tegen kunnen werken: ‘In the context of the various racial and ethnic identity politics that have emerged in the New South Africa, such de-centred understanding of identity has radical implications for notions of nationhood.’¹⁰⁴ Deze bevinding is relevant, want waar historici die schrijven over deze groepen de positieve implicaties van identiteitspolitiek voor hen zien, belicht Pucherova de keerzijde ervan. Eenheidsvorming binnen minderheids- of meerderheidsgroepen is namelijk aan de ene kant positief, maar sluit ook mensen buiten die niet binnen die groep passen. Op deze manier laat de mogelijkheid van vele identiteiten en het kiezen voor een specifieke identiteit ook haar beperktheid zien. Het volgende hoofdstuk laat zien dat dit hoort bij het beoefenen van wij-

¹⁰¹ Fukuyama, *Identity*, 164.

¹⁰² Kees C.S. van der Waal en Steven Robins, ‘De la Rey’ and the Revival of Boer Heritage: Nostalgia in the Post-apartheid Afrikaner Culture Industry’, *Journal of Southern African Studies* 37 (2011) 4, 763-779, aldaar 765.

¹⁰³ Van der Waal en Robins, ‘De la Rey’, 763.

¹⁰⁴ Dobrota Pucherova, ‘Re-Imagining the Other: The Politics of Friendship in Three Twenty-First Century South African Novels’, *Journal of Southern African Studies* 35 (2009) 4, 929-943, aldaar 929.

geschiedenis. De beperktheid wordt nog eens goed belicht in het werk van David Gordon White, waarin hij het heeft over ‘the fire of identity politics’ waar nationalistische Hindoes en de postmoderne Subalterne school zich in bevinden, vanwege de manieren waarop deze groepen tegenstrijdige geschiedenissen van Zuid-Aziatische religies schrijven.¹⁰⁵ Door de uiteenlopende aanspraken die gemaakt worden op de geschiedenis, worden verschillende bevolkingsgroepen tegenover elkaar gezet. Postmoderne invloeden op etniciteitsgerichte identiteitspolitiek zorgen volgens deze auteurs dus voor frictie binnen samenlevingen. Hiermee zijn ze kritisch op het fenomeen identiteitspolitiek. Tegelijkertijd maken de auteurs wel gebruik van het concept identiteitspolitiek om de geanalyseerde ontwikkelingen te duiden. Voor hen geldt dus ook dat identiteitspolitiek als analytische lens wel nuttig wordt geacht, zelfs wanneer het volgens Rose G. Salseda draait om ‘a new wave of identity politics – post identity’.¹⁰⁶

Conclusie

Wat heeft de discoursanalyse, uiteengezet in dit hoofdstuk, laten zien over de manieren waarop historici beïnvloed door de *cultural turn* identiteitspolitiek vormgeven in hun werk? Voor de historici gericht op postmoderne en moderne identiteitspolitiek geldt dat ze voornamelijk schrijven over emancipatoire bewegingen gericht op seksualiteit en geslacht. De meest vooraanstaande gemeenschappelijke deler is dat de artikelen van deze historici getuigen van voorzichtige positiviteit aangaande het fenomeen identiteitspolitiek. De waarde van het creëren van een groep die opkomt voor bepaalde rechten is waardevol, maar kan ook rigide categorisering in de hand werken, wat dan weer negatief is. De etniciteitsgerichte interpretatie laat op haar eigen wijze zien welke invloed de *cultural turn* heeft op geschiedschrijving. De artikelen die binnen deze categorie vallen, richten zich allen op een specifieke casus van een minder- of meerderheidsgroep in de samenleving. Ondanks de verscheidenheid in onderwerpkeuze, tonen ze allen de complexiteit die met identiteitspolitiek en keuze voor een identiteit gepaard gaat.

Waarom historici het hebben over complexe processen rondom identiteitspolitiek, wordt duidelijk gemaakt in de werken waarbij de invloed van postmoderniteit op etnische identiteiten onderzocht wordt. Samen met het werk van Fukuyama hebben deze werken laten zien dat er in de moderne samenleving veel mogelijkheden zijn met betrekking tot keuze voor bepaalde

¹⁰⁵ David Gordon White, ‘Digging Wells While Houses Burn? Writing Histories of Hinduism in a Time of Identity Politics’, *History and Theory* 45 (2006) 4, 104-131, aldaar 104.

¹⁰⁶ Rose G. Salseda, ‘The New Wave of Identity Politics: Juan Capistran’s *White Minority*’, *American Art* 28 (2014) 1, 24-31, aldaar 25.

identiteiten. Waar dit aan de ene kan diversiteit oplevert, tonen historici aan de andere kant aan dat dit eenheid in een samenleving kan tegenwerken. Zo worden aan het fenomeen identiteitspolitiek zowel positieve als negatieve implicaties verbonden. Ondanks deze bedenkingen, achten de historici wel allen het concept, de analytische lens, van identiteitspolitiek nuttig. Hoe dit alles past binnen de grotere vraag van de politieke relatie van historici met het verleden, wordt in het volgende hoofdstuk uiteengezet.

Hoofdstuk IV: De politiek van discours: Herman Paul en de politieke relatie met het verleden

[D]e politieke relatie met het verleden: de wens het verleden voor eigentijdse karretjes te spannen.¹⁰⁷

Voor Herman Paul is het duidelijk: historici zijn in hun werk onderworpen aan relaties met het verleden. Dit is zo omdat ze het verleden gebruiken om een punt te maken over het heden. In de discoursanalyse is gefocust op de politieke relatie met het verleden, door de manieren te analyseren waarop historici het concept identiteitspolitiek in hun werk vormgeven. Dat historici een politieke relatie met het verleden onderhouden, heeft de volgende uitwerking: '[O]f historici nu methodische regels hanteren, verklaringen ontwikkelen of verhalen vertellen, politiek is nooit ver weg. De politieke relatie met het verleden doordeesemt al hun historisch denken'.¹⁰⁸ 'Politiek' vat Paul hierbij op in brede zin, namelijk als de poging tot het beïnvloeden van de status quo.¹⁰⁹

De kwestie die dit hoofdstuk behandelt, is hoe de dominante toepassingsvormen van identiteitspolitiek passen binnen het theoretisch kader van Herman Paul. Is er duidelijk een vorm van de politieke relatie te onderscheiden in de werken van deze historici? Houden de historici zich vooral bezig met wij-geschiedenis, expliciet politiek engagement, of schijnen er slechts politieke implicaties door in hun werk? Deze vragen komen aan bod. Het hoofdstuk begint met het uiteenzetten van de drie manieren waarop de politieke relatie met het verleden zich manifesteert. Vervolgens bespreekt het hoe wij-geschiedenis, politieke implicaties en politiek engagement naar voren komen in de geanalyseerde werken van sociale historici en historici beïnvloed door de *cultural turn*.

Drie manifestaties van de politieke relatie met het verleden

De politieke relatie met het verleden manifesteert zich volgens Paul op drie manieren. De eerste manifestatie is wij-geschiedenis. Hierbij draait het om het creëren van een 'wij' in het verleden die in verband gebracht wordt met een 'wij' in het heden. Zodoende worden mensen bij een gecreëerde groep in- en uitgesloten.¹¹⁰ Wij-geschiedenis is soms nauw verbonden met de zogenaamde "politics of recognition", een politiek die gericht is op 'erkenning van de waarde

¹⁰⁷ Herman Paul, *Als het verleden trekt*, 99.

¹⁰⁸ Paul, 107.

¹⁰⁹ *Ibidem*, 99.

¹¹⁰ *Ibidem*, 101.

van culturen, rassen, klassen of bevolkingsgroepen.’¹¹¹ Zo kan wij-geschiedenis leiden tot publieke erkenning en een stem geven aan de stemlozen.¹¹² Uit de discoursanalyse is gebleken dat vrijwel alle historici begaan zijn met dit soort wij-geschiedenis, waarbij sommigen expliciet refereerden aan de politiek van erkenning.

De tweede manier waarop de politieke relatie met het verleden zich uit, is door middel van politieke implicaties. Deze impliciete vorm uit zich in historisch onderzoek onder andere door de gehanteerde methode, geraadpleegde bronnen en het bedoelde publiek.¹¹³ Bij de politieke implicaties hoort ook de gehanteerde verhaalvorm, of narratieve representatie. Omdat het onmogelijk is echt recht te doen aan de complexiteit van de historische werkelijkheid, is het voor historici belangrijk stil te staan bij welke representatie gehanteerd wordt.¹¹⁴

Tenslotte is er het expliciete politieke engagement. Sommige historici pleiten hiervoor, omdat ze, zoals duidelijk is geworden, hoe dan ook politiek geëngageerd zijn met het verleden. Het is volgens hen daarom beter open te zijn over welke politieke doeleinden gediend worden. Een andere reden om politiek geëngageerd met het verleden te zijn, is onvrede over ‘de politieke kleur van het dominante historische denken’.¹¹⁵ Tenslotte kan ook de nood in de wereld een argument zijn voor expliciet engagement.¹¹⁶ Uit het verdere van het hoofdstuk zal blijken hoe de historici besproken in dit onderzoek hun politieke relatie met het verleden uiten.

Het pleidooi voor een inclusieve wij-geschiedenis

Wie zijn dat ‘wij’? Wie horen daarbij en wie niet? Geschiedenis in de wij-vorm sluit mensen in en uit. Ze trekt grenzen tussen ‘wij’ en ‘zij’ en legitimeert of bevraagt daarmee de identiteit van mensen in het heden.¹¹⁷

Zoals bleek uit het eerste hoofdstuk, hield Eric Hobsbawm zich ook bezig met dergelijke vragen. Hij kwam hierbij tot de conclusie dat identiteitspolitiek schadelijk is voor links, omdat het mensen uit elkaar drijft in plaats van naar elkaar toe beweegt.¹¹⁸ Op soortgelijke wijze houden ook sociale historici zich bezig met deze kwestie. Voor hen geldt dat de marginalisatie

¹¹¹ Paul, 102.

¹¹² Ibidem.

¹¹³ Ibidem, 104.

¹¹⁴ Ibidem.

¹¹⁵ Ibidem, 108.

¹¹⁶ Ibidem.

¹¹⁷ Ibidem, 101.

¹¹⁸ Hobsbawm, ‘Identity Politics and the Left’, 43.

van klasse problematisch wordt geacht en dat ze deze sociale categorie willen her-incorporeren in de geschiedwetenschap. Maar waar Hobsbawm – en andere historici besproken in hoofdstuk 2 – in algemene termen pleitten voor een inclusieve interpretatie van linkse identiteitspolitiek, geven verschillende sociale historici ook concretere alternatieven die niet direct aan links gerelateerd zijn. Deze oplossingen zijn gericht op identiteitspolitieke groepen met focus op ras of feminisme, maar dan geplaatst binnen een sociaalhistorisch kader, waarbij de nadruk op klasse wordt gelegd.

Het gaat hier bijvoorbeeld om het rode feminisme van Ebert: ‘All social differences, such as gender, are the effect of class – the inequality of labor.’¹¹⁹ Ook Burgmann doet een poging door te pleiten voor een brede klasse-identiteitspolitiek.¹²⁰ Er zijn aan de andere kant ook sociale historici, waaronder Pritchett, die de marginalisatie van klasse en opkomst van identiteitspolitiek niet aan elkaar verbinden en juist benoemen dat klasse altijd geïntegreerd is geweest in verschillende vormen van identiteitspolitiek.¹²¹ Waar sociale historici dus kritiek kunnen hebben op een nauwe identiteitspolitiek en wij-geschiedenis, stellen zij daartegenover een inclusievere vorm van wij-geschiedenis door zich breed te oriënteren op een alomvattende klasse-identiteit. Op deze manier uit de politieke relatie zich bij deze historici niet slechts in wij-geschiedenis, maar ook in politiek engagement, de derde vorm van de politieke relatie met het verleden.

Naast sociale historici houden ook historici beïnvloed door de *cultural turn* zich bezig met wij-geschiedenis. Een helder voorbeeld wordt gegeven in het werk van Downs. Hierin toont ze duidelijk affiniteit met zowel postmodern denken als het feminisme en bespreekt ze de rigiditeit van identiteitspolitiek en hoe ook feministen zich hierdoor laten beïnvloeden.¹²² Downs, als feminist, kaart dit aan en levert hiermee kritiek op een groep waar zij zelf onderdeel van uitmaakt. Zodoende creëert ze een groep in het verleden en heden en reflecteert ze op de praktische uiting hiervan. Daarnaast houden verschillende historici van de *cultural turn* zich bezig met de eerder uitgelichte politiek van erkenning. Zo draait het in het werk van Jinba om een minderheidsgroep die tegenover buitenstaanders en de nationale overheid erkenning vraagt en heeft Nyamnjuh het over minderheidsgroepen die zich bezig houden met representatie en de ‘politics of belonging’.¹²³ Op deze manieren vormen de historici een groep, een ‘wij’, die onderzocht wordt.

¹¹⁹ Teresa L. Ebert, ‘Rematerializing Feminism’, 33.

¹²⁰ Verity Burgmann, ‘From Syndicalism to Seattle’, 2, 5.

¹²¹ Wendell E. Pritchett, ‘Identity Politics, Past and Present’, 37.

¹²² Laura Lee Downs, ‘If “Woman” is Just an Empty Category’, 417, 418.

¹²³ Nyamnjuh, ‘Local Attitudes’, 758.

De politieke implicaties van historisch onderzoek

Naast wij-geschiedenis schijnen in de geanalyseerde werken van de historici ook politieke implicaties door. Zo getuigt de onderwerpskeuze van historici van politieke implicaties. Bij historici beïnvloed door de *cultural turn* uit zich dit op verschillende wijzen. Jinba, bijvoorbeeld, laat met een casus over ‘grassroot politics’ zien dat de lokale en centrale Chinese overheden niet monolithisch zijn.¹²⁴ Merton, vervolgens, wil met zijn casus over de jaren zeventig in de Verenigde Staten laten zien hoe de politiek van witte etniciteit onterecht een eenzijdige negatieve associatie met zich draagt.¹²⁵ In aanvulling hierop pleiten historici op verschillende manieren voor hernieuwde interpretatie of aanvulling op een bestaande interpretatie van uiteenlopende (historische) fenomenen. Schlote pleit voor het breken met het stereotype beeld van Zuid-Aziatische Amerikaanse vrouwen en Sentilles voor een meer alomvattende visie op Adah Isaacs Menken. Rosman spreekt door een casus over katoenarbeiders in de Sovjet-Unie het idee tegen dat vrijwel de hele arbeidersklasse het regime steunde en White laat zien hoe zowel Hindoe nationalistes als leden van de Subalterne school geen recht doen aan de pre-koloniale Indiase geschiedenis.¹²⁶

Wanneer naar de motivatie van de auteurs gekeken wordt, past veel binnen de brede interpretatie die Paul van de politieke relatie met het verleden geeft, namelijk, het beïnvloeden van de status quo. Waar dit op impliciete wijze gebeurt, zoals bovenstaande voorbeelden laten zien, kan dit ook op expliciete wijze, door politiek engagement.

De politiek geëngageerde historici

Eerder in het hoofdstuk kwam naar voren dat er verschillende motieven zijn om expliciet politiek geëngageerd te zijn met het verleden. Eén van deze motieven wordt gevormd door onvrede over het dominante historische denken. De werken die hierboven besproken zijn in het kader van politieke implicaties binnen historisch onderzoek, bleken ook dit motief te hebben. Toch verschilt deze aanpak van expliciet politiek engagement. Bij engagement draait het om

¹²⁴ Tenzin Jinba, ‘The Eastern Queendom Dispute’, 537.

¹²⁵ Joe Merton, ‘Rethinking the politics of white ethnicity’, 731.

¹²⁶ Zie: Christiane Schlote, ‘Interpreters of Transnationalism: South Asian American Women Writers’, *Amerikastudien/American Studies* 51 (2006) 3, 387-409.

Renée M. Sentilles, ‘Identity, Speculation and History: Adah Isaacs Menken as a Case Study’, *History and Memory* 18 (2006) 1, 120-151.

Jeffrey J. Rossman, ‘The Teikovo Cotton Workers’ Strike of April 1932: Class, Gender and Identity Politics in Stalin’s Russia’, *The Russian Review* 56 (1997) 1, 44-69.

David Gordon White, ‘Digging Wells While Houses Burn? Writing Histories of Hinduism in a Time of Identity Politics’, *History and Theory* 45 (2006) 4, 104-131.

het expliciet benoemen van een politieke voorkeur, zodat lezers er niet door indirecte verwijzingen naar hoeven te zoeken.

Deze vorm van de politieke relatie met het verleden wordt in enkele geanalyseerde werken gehanteerd. Burgmann laat als sociaalhistoricus zien dat ze duidelijk begaan is met de arbeidersbeweging (*labour movement*), een klassiek sociaalhistorisch onderwerp.¹²⁷ Zo sluit Burgmann haar pleidooi voor ‘class identity politics’ af met de volgende woorden:

The return of class as a form of identity suggests a potential for working-class remobilization – especially if labor movements overcome their ambivalence towards the anticorporate movement and adopt its classed rhetoric – because the politics of difference has a greater capacity than the politics of equality of opportunity to mobilize the disadvantaged. By such means might the forward march of labor be hastened rather than halted.¹²⁸

Burgmann uit hier haar sympathieën voor de arbeidersbeweging en wens deze door middel van klasse-identiteitspolitiek opnieuw te mobiliseren. De toepassing van identiteitspolitiek manifesteert zich in dit werk van een sociaalhistoricus dus als uiting van politiek engagement. Dit geldt ook voor het werk van Lock. Hierin spreekt zij, als *labor historian*, over hoe de betekenis van klasse in werken van deze historici vergroot kan worden: ‘[W]e should turn to unemployed workers to discover a new consciousness of class struggle in the post industrial ghettos.’¹²⁹ Zo vormt mobilisatie van een groep mensen onderdeel van politiek engagement.

Eerder kwam ook naar voren dat politiek engagement voort kan komen uit onvrede over de status waar de wereld zich in begeeft. Deze motivatie is onder andere terug te vinden in het werk van Pucherova. Zij heeft het in het kader van de situatie in Zuid-Afrika over ‘pessimistic times’ waarin de verscheidenheid aan verschillende identiteiten eenheid tegenwerkt.¹³⁰ Door middel van het werk probeert zij bewustwording hiervoor te creëren, wat vervolgens praktische implicaties kan hebben. Zodoende laten werken van zowel sociale historici als historici beïnvloed door de *cultural turn* zien hoe politiek engagement tot uiting komt in historisch onderzoek.

¹²⁷ Tosh, *The Pursuit of History*, 57.

¹²⁸ Burgmann, ‘From Syndicalism to Seattle’, 17.

¹²⁹ Lock, ‘Blame the System’, 181.

¹³⁰ Pucherova, ‘Re-Imagining the Other’, 943.

Conclusie

Terugkomend op de introductie van dit hoofdstuk, waar Pauls werk aantoonde dat elke historicus in het verwerven van kennis over verleden en heden een politieke relatie met het verleden onderhoudt, zijn er over de gehele discoursanalyse van deze thesis een aantal dingen te stellen. De analytische lens wordt door alle historici, zij het met kritische noten, nuttig geacht. Wat betekent dit? Het betekent dat historici identiteitspolitiek zien in ontwikkelingen in verleden en heden en dit beschrijven in werken waarbij de politieke relatie met het verleden naar voren komt.

Daarnaast kwam naar voren dat alle drie de manifestaties van de politieke relatie terugkomen in de werken van historici. Zo geldt voor veel historici dat de politieke implicatie tot uiting komt bij het kiezen voor bepaalde onderwerpen. Waar deze keuze vooral geïnterpreteerd is als een politieke implicatie, duidt het volgens Paul ook op politiek engagement, de derde vorm van de politieke relatie met het verleden.¹³¹ Deze meer expliciete politieke relatie met het verleden, komt ook naar voren in de geanalyseerde werken. Zo spreken enkele historici uit duidelijke affiniteit met een politieke of filosofische stroming te hebben. Ook pleiten sociale historici voor een inclusieve vorm van wij-geschiedenis, door te nauwe identiteitspolitiek af te keuren en daartegenover een bredere vorm van identiteitspolitiek te zetten, gekoppeld aan klasse-identiteitspolitiek. In de conclusie wordt verder gereflecteerd op de vraag hoe in hoeverre het concept identiteitspolitiek vormgegeven wordt door de politieke relatie met het verleden.

¹³¹ Paul, 109.

Conclusie

Door de grondige discoursanalyse van tweeëndertig geschiedkundige artikelen waarin het concept identiteitspolitiek wordt vormgegeven, is het mogelijk geworden een antwoord te formuleren op de hoofdvraag van deze thesis: in hoeverre is het concept identiteitspolitiek vormgegeven door wat Herman Paul de ‘politieke relatie’ met het verleden noemt?

Vier hoofdstukken hebben inzicht geboden in deze kwestie. Het eerste hoofdstuk stelde de volgende vraag: hoe kreeg identiteitspolitiek vorm als historisch fenomeen in de praktijk en als concept binnen academisch discours? Uit onderzoek in secundaire literatuur naar de historische context kwam naar voren dat identiteitspolitiek voor het eerst haar uiting vond in emancipatoire bewegingen in de Verenigde Staten van de jaren zestig en zeventig. Vanuit de breedte van het politieke spectrum kwam kritiek op het fenomeen, maar de meest prominente kwam vanuit linkspolitieke stromingen, die de verstoring van eenheid door identiteitspolitiek bekritiseerden. Identiteitspolitiek kwam als concept binnen academisch discours op aan het einde van de jaren zeventig en werd vanaf de jaren negentig steeds meer toegepast en bekritiseerd. Kritiek richtte zich met name op hoe het concept betekenisloos werd door haar brede toepassing.

Hoofdstuk 2 en 3 boden vervolgens inzicht in de volgende deelvraag: hoe wordt identiteitspolitiek als concept vormgegeven in de werken van historici? Aan de hand van de discoursanalyse is onderscheid gemaakt tussen twee dominante discourses. Hoofdstuk 2 liet zien dat sociale historici identiteitspolitiek onder grotere sociale categorieën wilden onderbrengen. In dit kader hielden ze zich vooral bezig met het probleem van de marginalisatie van klasse en probeerden ze deze sociale categorie te integreren in zowel historisch onderzoek als identiteitspolitiek. Hoofdstuk 3 liet zien dat historici beïnvloed door de *cultural turn* identiteitspolitiek met name toepasten op minderheidsgroepen in de samenleving, bijvoorbeeld op feministische, gender-gerelateerde en etnische groepen. Aan het emancipatoire aspect van identiteitspolitiek werd waarde toegekend, maar de rigiditeit van categorieën werd onder andere om haar tegenwerking tegen eenheid in de samenleving afgekeurd. Hoewel zowel sociale historici als historici beïnvloed door de *cultural turn* vraagtekens plaatsten bij identiteitspolitiek, centreerde de analyse en kritiek zich om identiteitspolitiek als historisch fenomeen en werd identiteitspolitiek als analytische lens zonder veel kritiek gebruikt.

Aan de manieren waarop persoonlijke politieke overtuigingen historisch onderzoek beïnvloeden, werd aandacht besteed in het laatste hoofdstuk, waarbij de volgende vraag centraal stond: hoe laat de theorie van Herman Paul zien dat de toepassing van identiteitspolitiek door

historici wordt vormgegeven door de politieke relatie met het verleden? De drie manieren waarop de politieke relatie zich manifesteert, waren allen terug te vinden in de geanalyseerde werken van de historici. Deze bevinding is relevant voor de hoofdvraag, identiteitspolitiek wordt namelijk inderdaad vormgegeven door de politieke relatie met het verleden. In hoeverre dit het geval is, verschilt in de werken van historici. Zo laten politieke implicaties, door middel van bijvoorbeeld onderwerpskeuze en rechtvaardiging hiervan, op indirecte wijze iets zien over hoe de politieke relatie met het verleden historisch onderzoek beïnvloedt. Wij-geschiedenis kwam door het creëren van groepen in het verleden en heden ook aan bod. Bij de groepen die identiteitspolitiek uitoefenden werden mensen in- en uitgesloten. Historici bepaalden wie tot de groepen behoorden en benoemden regelmatig dat zij zelf ook onderdeel van de groep uitmaakten. Expliciet politiek engagement vond haar uiting in enkele geanalyseerde werken, bijvoorbeeld bij historici die affiniteit hadden met de arbeidersbeweging en hier door middel van historisch onderzoek aandacht aan wilden besteden.

Gereflecteerd hebbende op de uitkomst van dit onderzoek, zijn er nog enkele zaken die belicht moeten worden. Allereerst zijn er enkele beperkingen aan te wijzen. De gehanteerde methode van dit onderzoek heeft ertoe geleid dat de keuze is gevallen op tweeëndertig artikelen. Hoewel deze keuze goed gefundeerd is, zijn er enkele zaken op aan te merken, welke ook interessant zijn met betrekking tot suggesties voor verder onderzoek. Allereerst is het onderscheid tussen sociale historici en historici beïnvloed door de *cultural turn* meer fluïde dan de indeling liet zien. Historici zijn sterk en soms minder sterk beïnvloed door de dominante historiografische trends en kunnen hier nooit volledig los van staan. Voor het belang van dit onderzoek is gekozen om wel een scherpe tweedeling te maken. Verder is bij dit onderzoek gekozen om alleen Engelstalige artikelen te analyseren. Het zou interessant zijn om te onderzoeken of in anderstalige werken identiteitspolitiek verbonden wordt aan andere concepten. Verder zijn de overige toepassingsvormen van identiteitspolitiek bewust achterwegen gelaten, omdat in deze thesis onderzoek gedaan werd naar dominante discoursen,. Dit is enigszins betreurenswaardig, omdat ook deze werken interessante inzichten konden bieden in de manieren waarop het concept vormgegeven werd. Onderzoek naar juist niet-dominante toepassingsvormen zou meer inzicht kunnen bieden in persoonlijke (politieke) overtuigingen van historici om voor een afwijkende toepassing te kiezen. Een voorbeeld dat in dit onderzoek niet behandeld is, is van historici die identiteitspolitiek toepassen op *speciesism* en in dit kader spreken over de agency van dieren.¹³² Een andere toepassingsvorm die in dit

¹³² Lucinda Cole, Donno Landry e.a., 'Speciesism, Identity Politics, and Ecocriticism: A Conversation with Humanists and Posthumanists', *The Eighteenth Century* 52 (2011) 1, 87-106, aldaar 94.

onderzoek onderbelicht is, is die van rechtsgeoriënteerde historici. Waar de neoliberale Fukuyama hier een representant van is, zijn ze niet naar voren gekomen in de discoursanalyse. Dit was het geval omdat hun werken niet naar voren kwamen bij het onderzoek in JSTOR. Onderzoek naar deze toepassing zou een relevante aanvulling vormen voor de dominante toepassingsvormen die in dit onderzoek behandeld zijn. Zo zijn er verschillende wijzen waarop dit onderzoek rijkelijk aangevuld kan worden en ik hoop dat dit in de toekomst mag gebeuren.

Alles bijeengenomen heeft deze thesis, in lijn met de theorie van Herman Paul, laten zien dat historisch onderzoek op verschillende wijzen doordrenkt is van de politieke relatie met het verleden. Dit doet echter niet af aan het streven naar kennis van het verleden en het doen van historisch onderzoek. Integendeel, de bewustwording van de politieke relatie met het verleden zou historici moeten helpen in deze relatie een plek te geven in hun onderzoek. Zo vormt het onderzoek een pleidooi voor deze bewustwording en is dit haar meest relevante implicatie.

Bibliografie

Secundaire literatuur

Berman, Sheri, 'The Specter Haunting Europe: The Lost Left', *Journal of Democracy* 27 (2016) 4, 69-76.

Bernstein, Mary, 'Identity Politics', *Annual Review of Sociology* 31 (2005) 47-74.

Eley, Geoff, *A Crooked Line: From Cultural History to the History of Society* (Michigan 2008).

Fukuyama, Francis, *Identity. Contemporary Identity Politics and the Struggle for Recognition* (Londen 2018).

Hill, Jonathan en Thomas Wilson, 'Identity Politics and the Politics of Identities, Identities', *Global Studies in Culture and Power* 10 (2003) 1, 1-8.

Hobsbawm, Eric, 'Identity Politics and the Left', *New Left Review* 217 (1996) 38-47.

Iggers, Georg G., *Historiography in the Twentieth Century: From Scientific Objectivity to the Postmodern Challenge* (Middletown 2015).

Leezenberg, Michiel en Gerard de Vries, *Wetenschapsfilosofie voor geesteswetenschappen* (Amsterdam 2017).

Nicholson, Linda, *Identity before Identity Politics* (Cambridge 2008).

Paul, Herman, *Als het verleden trekt. Kernthema's in de geschiedfilosofie* (Amsterdam 2014).

Seidman, Steven en Linda Nicholson (red.) *Social Postmodernism: Beyond Identity Politics* (Cambridge 1995).

Tosh, John, *The Pursuit of History. Aims, methods and new directions in the study of history* (New York 2015).

Wiarda, Howard J., *Political Culture, Political Science, and Identity politics: An Uneasy Alliance* (New York 2016).

Primaire bronnen

Appiah, Kwame Anthony, 'The Politics of Identity', *Daedalus* 135 (2006) 4, 15-22.

Bank, Leslie, 'Beyond Red and School: Tradition and Identity in the Rural Eastern Cape', *Journal of Southern African Studies* 28 (2002) 3, 631-649.

Burgmann, Verity, 'From Syndicalism to Seattle: Class and the Politics of Identity', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 1-21.

Chabal, Emile, 'French Political Culture in the 1970s: Liberalism, Identity Politics and the Modest state', *Geschichte und Gesellschaft* 42 (2016) 2, 243-265.

Cole, Lucinda, Donno Landry e.a., 'Speciesism, Identity Politics, and Ecocriticism: A Conversation with Humanists and Posthumanists', *The Eighteenth Century* 52 (2011) 1, 87-106.

Downs, Laura Dee, 'If "Woman is just an Empty Category, Then Why Am I Afraid to Walk Alone at Night? Identity Politics Meets the Postmodern Subject', *Comparative Studies in Society and History* 35 (1993) 2, 414-437.

Ebert, Teresa L., 'Rematerializing Feminism', *Science & Society* 69 (2005) 1, 33-55.

Gordon, Linda, 'Moralizing Doesn't Help', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 26-32.

Jinba, Tenzin, 'The Eastern Queendom Dispute and Grassroot Politics on the Sino-Tibetan Border', *Modern China* 39 (2013) 5, 511-540.

Jung, Courtney, 'Why Liberals Should Value "Identity Politics"', *Daedalus* 135 (2006) 4, 32-39.

Lichtenstein, Nelson, 'Trashing Identity Politics: Does it Really Get us Back to Class?', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 42-49.

Lock, Cybèle, "'Blame the System, Not the Victim!" Organizing the Unemployed in New Zealand, 1983-1992', *International Labor and Working-Class History* 71 (2007) 162-184.

Merton, Joe, 'Rethinking the politics of white ethnicity', *The Historical Journal* 55 (2012) 3, 731-756.

Ngai, Mae M., 'On the Proletarian Identity of "A Woman Dressed as an Enormous Beetle"', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 22-25.

Nyamnjoh, Francis B., 'Local Attitudes towards citizenship and foreigners in Botswana: An Appraisal of Recent Press Stories', *Journal of Southern African Studies* 28 (2002) 4, 755-775.

Pritchett, Wendell E., 'Identity Politics, Past and Present', *International Labor and Working-Class History* 67 (2005) 33-41.

Pucherova, Dobrota, 'Re-Imagining the Other: The Politics of Friendship in Three Twenty-First Century South African Novels', *Journal of Southern African Studies* 35 (2009) 4, 929-943.

Purvis, Tony, 'America's "White" Cultural and Sexual Dissensus: The Fictions of Edmund White', *Journal of American Studies* 42 (2008) 2, 293-316.

Rossmann, J. Jeffrey, 'The Teikovo Cotton Workers' Strike of April 1932: Class, Gender and Identity Politics in Stalin's Russia', *The Russian Review* 56 (1997) 1, 44-69.

Rüger, Jan, 'Nation, Empire and Navy: Identity Politics in the United Kingdom 1887-1914', *Past & Present* 185 (2004) 159-187.

Salseda, Rose G., 'The New Wave of Identity Politics: Juan Capistran's *White Minority*', *American Art* 28 (2014) 1, 24-31.

Schlote, Christiane, 'Interpreters of Transnationalism: South Asian American Women Writers', *Amerikastudien/American Studies* 51 (2006) 3, 387-409.

Sentilles, Renée M., 'Identity, Speculation and History; Adah Isaacs Menken as a Case Study', *History and Memory* 18 (2006) 1, 120-151.

Shaw, Claire, "Speaking in the Language of Art": Soviet Deaf Theatre and the Politics of Identity during Krushchev's Thaw', *The Slavonic and East European Review* 91 (2013) 4, 759-786.

Sielke, Sabine, 'Why "9/11 is [not] unique," or: Troping Trauma', *Amerikastudien/American Studies* 55 (2010) 3, 385-408.

Swart, Sandra, "High Horses": Horses, Class and Socio-Economic Change in South Africa', *Journal of Southern African Studies* 34 (2008) 1, 193-213.

Waal, Kees C.S. en Steven Robins, "De la Rey" and the Revival of 'Boer Heritage': Nostalgia in the Post-apartheid Afrikaner Culture Industry', *Journal of Southern African Studies* 37 (2011) 4, 763-779.

White, David Gordon, 'Digging Wells while Houses Burn? Writing Histories of Hinduism in a Time of Identity Politics', *History and Theory* 45 (2006) 4, 104-131.

Internetbronnen

<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-american-studies>

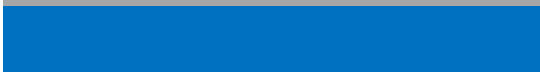

<https://www.historyandtheory.org/journal.html>

<https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=cjss>
[20](#)

<https://www.vandenhoeck-ruprecht-verlage.com/zeitschriften-und-kapitel/9484/geschichte-und-gesellschaft>

Bijlage I

Legenda

Kleurcodes definitie (web)	
Kleur	Thema
	feminisme; postmodernisme; gender etc.
	links; linkse politiek; klasse etc.
	etniciteit; nationalisme; lokale/regionale identiteit; ras etc.
	overige toepassing/mix van veel verschillende toepassingen
	rechts; rechtse politiek etc.
	cultuur; literatuur; kunst etc.

Kleurcodes geografische focus	
Kleur	Geografische focus
	Europa/Rusland
	Afrika
	Amerika
	Azië

Titel en auteur	Tijdschrift	Jaar van uitgave	Definitie (web)	Discipline	Tijdsfocus	Geografische focus	Overig
If "Woman" is Just an Empty Category, Then Why Am I Afraid to Walk Alone at Night? Identity Politics Meets the Postmodern Subject – Laura Lee Downs	Comparative Studies in Society and History	1993	Feminism; postmodernism; gender	Filosofie	Heden	Irrelevant?	
Class Politics and the State: Lenin and the Contradictions of Socialism – John Ehrenberg	Science & Society	1995	Political left; class; postmodernism; capitalism	Linkse geschiedenis	1900-1950	Europa/Rusland	Term 1 x genoemd - irrelevant?
Desperately Seeking 'the Merina' (Central Madagascar): Reading Ethnonyms and Their Semantic Fields in African Identity Histories – Pier M. Larson	Journal of Southern African Studies	1996	Africans; ethnic identity; African identity; agency	Geografische geschiedenis	Prekoloniaal	Afrika	Term 1 x genoemd - irrelevant?
The Teikovo Cotton Workers' Strike of April 1932: Class, Gender and Identity Politics in Stalin's Russia – Jeffrey J. Rossman	The Russian Review	1997	Strikes; class; gender	Sociaaleconomische geschiedenis	1900-1950	Europa/Rusland	Term 2 x genoemd
Men with Cookers: Transformations in Migrant Culture, Domesticity and Identity in Duncan Village, East London – Leslie Bank	Journal of Southern African Studies	1999	Migrants; identity formation; rural versus urban	Migranten geschiedenis	Jaren '90	Afrika	Term 2 x genoemd
An Epitaph for the North: Reflections on the Politics of Regional and National Identity at the Millennium – James C. Cobb	Journal of Southern History	2000	North versus South; national and regional identity	Nationale geschiedenis	20e en 21e eeuw	Amerika	Term 1 x genoemd - irrelevant?
Beyond Red and School: Gender, Tradition and Identity in the Rural Eastern Cape – Leslie Bank	Journal of Southern African Studies	2002	Rural development; hybrid identities; gender; tradition; polarised identities	Antropologie	Jaren '90	Afrika	
No Fixed Abode: The Poorest of the Poor and Elusive Identities in Rural South Africa – Michael de Jongh	Journal of Southern African Studies	2002	Colour; Africans; regional identity; tribal (?) identity	Antropologie	Jaren '90	Afrika	Term 2 x genoemd
Local Attitudes towards Citizenship and Foreigners in Botswana: An Appraisal of Recent Press Stories – Francis B. Nyamnjoh	Journal of Southern African Studies	2002	Nationality; citizenship; minorities; local attitudes; local identities	Antropologie	Jaren '90	Afrika	
Joining the Nazi Party before 1930: Material Interests or Identity Politics? – Brian Ault	Social Science History	2002	Nazism; historical social movements	Sociaaleconomische geschiedenis	Jaren '30	Europa/Rusland	
From Socialism to Racism: The Politics of Class and Identity in Postwar Milwaukee – Kevin D. Smith	Michigan Historical Review	2003	White versus black; working-class; raciality	Sociaaleconomische geschiedenis	1950-2000	Amerika	Term 1 x genoemd - irrelevant?
"There Is an Istanbul That Belongs to Me": Citizenship, Space, and Identity in the City – Anna Secor	Annals of the Association of American Geographers	2004	Kurdish identity; national identity (as opposed to local identity)	Antropologie	Heden	Europa/Rusland	Lijkt irrelevant - geen geschiedenis?
Nation, Empire and Navy: Identity Politics in the United Kingdom 1887-1914 – Jan Rüger	Past & Present	2004	National identity; Victorian and Edwardian identity; Navy	Nationale geschiedenis	19e en 20e eeuw	Europa/Rusland	Term 2 x genoemd in tekst
Reading Advertisements in a Colonial/Development Context: Cigarette Advertising and Identity Politics in Egypt, c1919-1939 – Relli Shechter	Journal of Social History	2005	Ethnic identity; postcolonial past	Koloniale/nationale geschiedenis	1900-1950	Afrika	Term 1 x genoemd - irrelevant?

Rematerializing Feminism – Teresa L. Ebert	Science & Society	2005	Feminism; postmodernism; cultural turn; language and reference; philosophy; class; capitalism	Feminisme geschiedenis	20e en 21e eeuw	Irrelevant?	
Moralizing Doesn't Help – Linda Gordon	International Labour and Working-Class History	2005	Left; class; New Left	Linkse geschiedenis	1900-1950	Irrelevant?	
On the Proletarian Identity of "A Woman Dressed as an Enormous Beetle" – Mae M. Ngai	International Labour and Working-Class History	2005	Left; class; radical politics	Linkse geschiedenis	20e en 21e eeuw	Irrelevant?	
Identity Politics, Past and Present – Wendell E. Pritchett	International Labour and Working-Class History	2005	Theory of identity politics	Historiografie	20e en 21e eeuw	Irrelevant?	
Trashing Identity Politics: Does It Really Get Us Back to Class? – Nelson Lichtenstein	International Labour and Working-Class History	2005	Working class; class; postmodernism	Historiografie	Heden	Irrelevant?	
From Syndicalism to Seattle: Class and the Politics of Identity – Verity Burgmann	International Labour and Working-Class History	2005	Class identity politics	Eigentijdse geschiedenis	Heden	Irrelevant?	
Interpreters of Transnationalism: South Asian American Women Writers – Christiane Schlotte	Amerikastudien/ American Studies	2006	South Asian women; multiple identities; categories; writers	Vrouwen-/ etniciteitsgeschiedenis?	Heden	Amerika	Term wordt 2 x genoemd.
Identity, Speculation and History: <i>Adah Isaacs Menken as a Case Study</i> – Renée M. Sentilles	History and Memory	2006	Historical hearsay; writers; stories; multiple identities; literature	Literatuureschiedenis	19e eeuw	Amerika	
Digging Wells while Houses Burn? Writing Histories of Hinduism in a Time of Identity Politics – David Gordon White	History & Theory	2006	Religious identity politics; religious identity; communities	Religiegeschiedenis	Heden	Azië	
Why Liberals Should Value 'Identity Politics' – Courtney Jung	Daedalus	2006	Liberals; democrats; the Left; ideas; value judgement	Opiniestuk?	Heden	Irrelevant?	
The Politics of Identity – Kwame Anthony Appiah	Daedalus	2006	Identity; value judgement; ideas	Opiniestuk?	Heden	Irrelevant?	
Jambanja: Ideological Ambiguities in the Politics of Land and Resource Ownership in Zimbabwe – James Muzondidya	Journal of Southern African Studies	2007	Authoritarianism; nationalism; minorities; citizenship; nationhood	Antropologie	Heden	Afrika	Term 1 x genoemd - irrelevant?
"Blame the System, Not the Victim!" Organizing the Unemployed in New Zealand, 1983-1992 – Cybèle Locke	International Labour and Working-Class History	2007	Gender; race; class; unemployment	Sociaaleconomische geschiedenis	Jaren '80 en '90	Azië	
High Horses': Horses, Class and Socio-Economic Change in South Africa – Sandra Swart	Journal of Southern African Studies	2008	Class; socio-economic change; Boerperd (as identity politics); modernity; consumerism	Sociaaleconomische geschiedenis	20e eeuw	Afrika	Term 2 x genoemd in tekst
America's "White" Cultural and Sexual Dissensus: The Fictions of Edmund White – Tony Purvis	Journal of American Studies	2008	Gay sexuality; coming out; American identity; writer; culture; literature	Literatuureschiedenis	20e en 21e eeuw	Amerika	Term 2 x genoemd in tekst

Re-Imagining the Other: The Politics of Friendship in Three Twenty-First Century South African Novels – Dobrota Pucherova	Journal of Southern African Studies	2009	Ethnicity; writers; literature; New South Africa; (foreign) other; nationhood	Geografische geschiedenis	Heden	Afrika	Term 2 x genoemd in tekst
Race, Citizenship, and the "Science of Chick Sexing": The Politics of Racial Identity among Japanese Americans – Eiichiro Azuma	Pacific Historical Review	2009	Race; Japanese - Asian identity	Antropologie	Heden	Amerika (en Azië)	Term 1 x genoemd - irrelevant?
The 'Cultural Turn' in German and American Historiography – Volker Depkat	Amerikastudien/ American Studies	2009	Cultural turn; historiography; identity politics in US '60s	Vergelijkende geschiedenis	1900-1950	Amerika (en Duitsland)	
Why "9/11 is [not] unique," or: Troping Trauma – Sabine Sielke	Amerikastudien/ American Studies	2010	Trauma; cultural analysis; personal identity politics; 9/11	Herinneringsgeschiedenis	21e eeuw	Amerika	
The Politics of Re-presenting "Vanity Fair": Mira Nair's Becky Sharp / Las políticas de la re-presentación en La feria de las vanidades: Becky Sharp en la producción de Mira Nair – Ana Moya	Atlantis	2010	Victorian literature; Becky Sharp - masculinity; Vanity fair; postmodernism	Literatuurgeschiedenis	19e eeuw	Europa/Rusland	
De la Rey' and the Revival of 'Boer Heritage': Nostalgia in the Post-apartheid Afrikaner Culture Industry – Kees C.S. van der Waal, Steven Robins	Journal of Southern African Studies	2011	Race; white identity politics; apartheid; ethnic identity; post-modern identity politics; postmodernism; nationalist icons (De la Rey)	Sociologie	21e eeuw	Afrika	
Speciesism, Identity Politics, and Ecocriticism: A Conversation with Humanists and Posthumanists – Lucinda Cole, Donno Landry, Bruce Boeher, Richard Nash, Erica Fudge, Robert Markley, Cary Wolfe	The Eighteenth Century	2011	Culture; humanism; posthumanism	Cultuurgeschiedenis	18e eeuw	Irrelevant?	
RETHINKING THE POLITICS OF WHITE ETHNICITY IN 1970s AMERICA – Joe Merton	The Historical Journal	2012	Ethnic identity politics; white ethnicity; conservative counterrevolution; white ethnic identity politics	Politieke geschiedenis	Jaren '70	Amerika	
The Eastern Queendom Dispute and Grassroots Politics on the Sino-Tibetan Border – Tenzin Jinba	Modern China	2013	Locals; grassroot politics; political marginality; ethnicity; multiple identities; citizenship	Antropologie	Heden	Azië	
'Speaking in the Language of Art': Soviet Deaf Theatre and the Politics of Identity during Khrushchev's Thaw – Claire Shaw	The Slavonic and East European Review	2013	Theatre; culture; Soviet identity politics	Cultuurgeschiedenis	1950-2000	Europa/Rusland	
The New Wave of Identity Politics: Juan Capistrán's White Minority – Rose G. Salseda	American Art	2014	Post-identity; art; culture; literature	Cultuurgeschiedenis	20e en 21e eeuw	Amerika	
Nongjiale Tourism and Contested Space in Rural China	Modern China	2014	Tourism; rural-urban identity politics; contested space; host-guest relations; nongjiale tourism	Antropologie	Heden	Azië	
Hate Speech and Identity Politics in Germany, 1848-1914 – Ann Goldberg	Central European History	2015	Hate speech; Kaiserreich; Germany	Cultuurgeschiedenis	19e en 20e eeuw	Europa/Rusland	Term alleen genoemd in titel en 1 x in tekst - irrelevant?
French Political Culture in the 1970s: Liberalism, Identity Politics and the Modest State – Emile Chabal	Geschichte und Gesellschaft	2016	Political culture; liberalism	Politieke geschiedenis	20e en 21e eeuw	Europa/Rusland	